

Total No. of Questions : 3]

SEAT No. :

PD-1955

[Total No. of Pages : 4

[6414]-66

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Year Course)

LAW

LC - 0701: Constitutional Law - II

(2017 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Part A, Part B & Part C are compulsory*
- 2) Answer any three questions in Part - A carrying 15 Marks each.*
- 3) Answer any two questions in Part - B carrying 10 Marks each.*
- 4) Answer any three questions in Part - C carrying 5 Marks each.*

PART A (Any Three)

[3×15=45]

Q1) Explain the writ jurisdiction of Supreme Court of India.

Q2) Discuss the executive and judicial powers of the President of India under the Indian Constitution.

Q3) Whether Indian Constitution is purely federal? Discuss.

Q4) Trade, commerce and intercourse throughout the territory of india shall be free. - Explain.

Q5) Explain the power of Parliament to legislate with respect to matters in state list.

P.T.O.

PART B (Any Two)

[2×10=20]

Q6) Explain legislative and ordinance making powers of Governor of state.

Q7) Explain the appointment and removal of Supreme Court Judge.

Q8) Explain the concept of state emergency.

Q9) Discuss the administrative relations between the Union and states.

PART C (Any Three)

Q10) Write notes on: (Any three)

[3×5 =15]

- a) Interstate Council
- b) Consolidated Fund of India
- c) Punchhi Commission
- d) Financial Bill
- e) Comptroller & Auditor General of India

Total No. of Questions : 10]

PD-1955

[6414]-66

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Year Course)

LAW

LC - 0701: Constitutional Law - II

(2017 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना: 1) भाग अ, भाग ब आणि भाग क अनिवार्य आहेत
2) भाग - अ मधील प्रत्येकी 15 गुण असलेल्या कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या.
3) भाग - ब मधील प्रत्येकी 10 गुण असलेल्या कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.
4) भाग - क मधील प्रत्येकी 5 गुण असलेल्या कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या.

भाग - अ (कोणतेही तीन)

[3×15=45]

- प्रश्न 1) सर्वोच्च न्यायालयाचे प्राधिलेख (रिट) अधिकार क्षेत्र स्पष्ट करा.
प्रश्न 2) भारतीय राज्यघटनेनुसार भारताच्या राष्ट्रपतींच्या कार्यकारी आणि न्यायिक अधिकारांची चर्चा करा.
प्रश्न 3) भारतीय राज्यघटना निव्वळ संघराज्यात्मक आहे का? - चर्चा करा.
प्रश्न 4) 'भारताच्या संपूर्ण प्रदेशात व्यापार, वाणिज्य व व्यवहारसंबंध मुक्त असेल'. - समजावून सांगा.
प्रश्न 5) राज्यसूचीतील बाबींच्या संदर्भात कायदे करण्याचा संसदेचा अधिकार स्पष्ट करा.

भाग - ब (कोणतेही दोन)

[2×10=20]

- प्रश्न 6) राज्याच्या राज्यपालांचे वैधानिक व अध्यादेश काढण्याचे अधिकार स्पष्ट करा.
प्रश्न 7) सर्वोच्च न्यायालयाच्या न्यायाधीशांची नियुक्ती आणि पदच्युती स्पष्ट करा.
प्रश्न 8) राज्य आणीबाणीची संकल्पना स्पष्ट करा.
प्रश्न 9) केंद्र आणि राज्यांमधील प्रशासकीय संबंधांची चर्चा करा.

प्रश्न 10) टीपा लिहा

- अ) आंतरराज्य परिषद
- ब) भारताचा एकत्रित निधी
- क) पुंछी आयोग
- ड) वित्त विधेयक
- इ) भारताचे महालेखापरीक्षक

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1956

[Total No. of Pages : 4

[6414]-67

LL.B. - II

(Second Year of Three Year Law Course)

LC - 0702 : PROPERTY LAW & EASEMENT

(2017 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each questions in Part A for 15 marks.*
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question from Part B for 10 marks.*
- 3) Answer any three questions from Part C. Each question in Part C for 5 marks.*

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)* Define immovable property? Distinguish between movable & immovable property?
- Q2)* Define Gift? How gift is effected? When can a gift can be suspended or revoked?
- Q3)* What are the rights & liabilities of morrgagor & mortgagee under the transfer or property Act, 1882?
- Q4)* When a person is said to have notice of a pact? Mentioned different kind of notice.
- Q5)* What properties that may or may not be transformed under the transfer of property Act, 1882?

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Explain the right's liabilities of the parties in the exchange?
- Q7)** Explain the doctrine of part performance? Discuss the essential conditions for application of doctrine of part performana.
- Q8)** Define Easement? Explain its kinds under Indian Easement Act, 1882.
- Q9)** Define tease? Explain differentia between tease & license under Indian Easement Act?

PART - C

[3 × 5 = 15]

Q10) Write a short note (any Three) :

- a) Vested & contingent interest
- b) Doctrine of ostensible owner
- c) Term of lease
- d) Transfer by Co-owners
- e) Onerous Gift

Total No. of Questions : 10]

PD-1956

[6414]-67

LL.B. - II

(Second Year of Three Year Law Course)

LC - 0702 : (मालमत्ता कायदा आणि सुविधाधिकार)

(2017 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) स्थावर मालमत्तेची व्याख्या करा? जंगम आणि स्थावर मालमत्तेमध्ये फरक स्पष्ट करा?
- प्रश्न 2) भेट ची व्याख्या करा? भेट कशी निलंबित किंवा रद्द करतात?
- प्रश्न 3) मालमत्ता हस्तांतरण कायदा, 1882 अंतर्गत गहाणकार, गहाणधारक यांचे अधिकार आणि जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा?
- प्रश्न 4) एखाद्या व्यक्तीला वस्तुस्थितीची सुचना आहे असे केव्हा म्हटले जाते? सूचनांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5) मालमत्ता हस्तांतरण कायदा अंतर्गत कोणती मालमत्ता हस्तांतरीत होऊ शकते आणि कोणती नाही?

- प्रश्न 6) विनियमातील पक्षांचे अधिकार आणि दायित्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न 7) अंशतः पाल्यनाचा सिद्धांत लागू करण्याकरीता आवश्यक अटींची चर्चा करा.
- प्रश्न 8) भारतीय सुविधाधिकार कायदा, 1882 नुसार सुविधाधिकार स्पष्ट करा आणि प्रकाराचे स्पष्टीकरण करा.
- प्रश्न 9) भारतीय सुविधाधिकार कायदा, 1882 नुसार भाडेपट्टा आणि परवानगी यातील फरक स्पष्ट करा.

- प्रश्न 10) लहान टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)
- अ) निहित हितसंबंध आणि समश्रित हित संबंध
- ब) वटकाणी मालकाकडून हस्तांतरणाचा सिद्धांत
- क) भाडे पट्ट्याची मुदत
- ड) सहमालकाद्वारे हस्तांतरण
- इ) सर्वस्व अदाता

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1957

[Total No. of Pages : 4

[6414]-68

LL.B. (Part - II)

(Second Year of Three Year Law Course)

LC - 0703 : PUBLIC INTERNATIONAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - III) (Revised)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicates the full marks.*

PART - A

Answer the following questions in detail (Any three) :

[3 × 15 = 45]

- Q1)* There are different rules of International jurist regarding basis of International Law. Highlight Natural Law and Positive law theory.
- Q2)* What do you mean by state? Discuss in detail the various types of state at International Law.
- Q3)* Explain the meaning and concept of state succession with various rules under international law.
- Q4)* What do you mean by outer space? State the obligations of state under Outer space treaty.
- Q5)* What do you mean by statelessness? Discuss in detail role of UNHCR.

P.T.O.

PART - B

Attempt any 2 questions from the following :

[2 × 10 = 20]

- Q6)** What do you understand by the term “Treaty”? Explain the steps involved in the information of a treaty and explain how treaties can be terminated?
- Q7)** Discuss at length various means of settlement of dispute also examine the difference between legal and political dispute.
- Q8)** Explain the various subjects of international law with suitable case laws.
- Q9)** Explain the Composition & Types of jurisdictions of International Court of Justice.

PART - C

Q10) Write short notes on the following (Any three) :

[3 × 5 = 15]

- a) Asylum
- b) International Law Commission
- c) Pacta Sunt Servanda
- d) Calvo Clause
- e) Jus Cogens

Total No. of Questions : 10]

PD-1957

[6414]-68

LL.B. (Part - II)

(Second Year of Three Year Law Course)

LC - 0703 : सार्वजनिक आंतरराष्ट्रीय कायदा

(2017 Pattern) (Semester - III) (Revised)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- 2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग - अ

खालील प्रश्नांची तपशीलवार उत्तरे द्या (कोणतेही तीन)

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** आंतरराष्ट्रीय कायद्याच्या आधारे आंतरराष्ट्रीय न्यायशास्त्राचे वेगवेगळे नियम आहेत. नैसर्गिक कायदा आणि सकारात्मक कायदा सिद्धांत हायलाइट करा.
- प्रश्न 2)** राज्य म्हणजे काय? आंतरराष्ट्रीय कायद्यात राज्याच्या विविध प्रकारांची तपशीलवार चर्चा करा.
- प्रश्न 3)** आंतरराष्ट्रीय कायद्यांतर्गत विविध नियमांसह राज्य उत्तराधिकाराचा अर्थ आणि संकल्पना स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4)** बाह्य अवकाश म्हणजे काय? बाह्य अवकाश करारांतर्गत राज्याच्या जबाबदाऱ्या सांगा.
- प्रश्न 5)** राज्यहीनता म्हणजे काय? UNHCR च्या भूमिकेबद्दल तपशीलवार चर्चा करा.

भाग - ब

खालीलपैकी कोणतेही 2 प्रश्न करण्याचा प्रयत्न करा.

[2 × 10 = 20]

प्रश्न 6) “Treaty” या संज्ञेने तुम्हाला काय समजते? कराराच्या माहितीमध्ये समाविष्ट असलेल्या चरणांचे स्पष्टीकरण करा आणि करार कसे संपुष्टात आणले जाऊ शकतात ते स्पष्ट करा?

प्रश्न 7) विवाद मिटवण्याच्या विविध माध्यमांची विस्तृत चर्चा करा कायदेशीर आणि राजकीय विवादांमधील फरक देखील तपासा.

प्रश्न 8) आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे विविध विषय योग्य केस कायद्यांसह स्पष्ट करा.

प्रश्न 9) आंतरराष्ट्रीय न्यायालयाच्या अधिकारक्षेत्रांची रचना आणि प्रकार स्पष्ट करा.

भाग - क

प्रश्न 10) खालीलपैकी टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[3 × 5 = 15]

- अ) आश्रय
- ब) आंतरराष्ट्रीय कायदा आयोग
- क) पक्ता सुट सर्वदा
- ड) कॅल्व्हो क्लॉज
- इ) जस काँग्रेस

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1958

[Total No. of Pages : 4

[6414]-69

Second Year LL.B.

(Three Year Course)

**LP - 0704 Practical Training Paper - I : PROFESSIONAL
ETHICS AND CONTEMPT OF COURT LAW**

(2017 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*
- 4) Figures to the right indicate full marks.*

PART - A

[45]

- Q1)* Discuss the development of the Legal Profession in India after independence.
- Q2)* Discuss the duties of an advocate towards the court under the “Standards of Professional Conduct and Etiquette” laid down by the Bar Council of India under the Advocates Act, 1961.
- Q3)* Write a detailed note on the Right of Advocate to Practice under the Advocate Act, 1961.
- Q4)* Define Civil and Criminal Contempt of Court and discuss the procedure for initiating criminal contempt of court under the Contempt of Court Act, 1971.
- Q5)* Write a note on Contempt of the Supreme Court, High Court and Subordinate Court.

P.T.O.

PART - B

[20]

Discuss any Two cases with brief facts, issues involved, Judgement and write a case comment :

Q6) Vishram Singh Raghubanshi v. State of UP, AIR 2011 SC 2275.

Q7) D Saibaba v. Bar Council of India, AIR 2003 SC 2502.

Q8) LD Jaikwal v. State of UP, AIR 1984 SC 1734.

Q9) High Court of Judicature of Bombay v. Manisha Koirala, 2003 CriLJ 1634 (Bom HC).

PART - C

[15]

Q10) Write a Short note (any three) :

- a) Form of Dresses or Robes to be worn by Advocate
- b) Decisions of Courts on Advocate's right to strike
- c) Duty of advocate towards opponent
- d) Power of Court to Permit Appearances in Particular Cases
- e) Contempt by Judges, Magistrate, Lawyers, Companies and others

Total No. of Questions : 10]

PD-1958

[6414]-69

Second Year LL.B.

(Three Year Course)

LP - 0704 व्यावहारिक प्रशिक्षण पेपर I : व्यावसायिक नैतिकता आणि

न्यायालयाचा अवमान कायद्या

(2017 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
- 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग - अ

[45]

प्रश्न 1) स्वातंत्र्यानंतर भारतातील विधी व्यवसायाच्या विकासाची चर्चा करा.

प्रश्न 2) अॅडव्होकेट्स अॅक्ट, 1961 अंतर्गत बार कौन्सिल ऑफ इंडियाने घालून दिलेल्या “प्रोफेशनल कंडक्ट अँड शिष्टाचाराच्या मानकांनुसार” वकिलाच्या न्यायालयाप्रती असलेल्या कर्तव्यांची चर्चा करा.

प्रश्न 3) अॅडव्होकेट अॅक्ट, 1961 अंतर्गत अॅडव्होकेटच्या प्रॅक्टिसच्या अधिकारावर सविस्तर टिपण लिहा.

प्रश्न 4) दिवाणी आणि फौजदारी न्यायालयाचा अवमान परिभाषित करा आणि न्यायालयाचा अवमान अधिनियम, 1971 अंतर्गत फौजदारी न्यायालयाचा अवमान सुरू करण्याच्या प्रक्रियेवर चर्चा करा.

प्रश्न 5) सर्वोच्च न्यायालय, उच्च न्यायालय आणि अधीनस्थ न्यायालयाच्या अवमानावर टिपण लिहा.

कोणत्याही दोन प्रकरणांवर थोडक्यात तथ्ये, त्यातील मुद्दे, निकाल आणि खटल्याची टिप्पणी लिहा:

प्रश्न 6) विश्रामसिंह रघुवंशी वि. यूपी राज्य, AIR 2011 एससी 2275

प्रश्न 7) डी साईबाबा विरूद्ध बार कौन्सिल ऑफ इंडिया, AIR 2003 एससी 2502

प्रश्न 8) एल.डी. जायकवाल वि. यूपी राज्य, AIR 1984 एससी 1734

प्रश्न 9) मुंबई उच्च न्यायालय विरूद्ध मनीषा कोईराला, 2003 सीआरआयएलजे 1634 (बीओएम एचसी)

प्रश्न 10) टिपा लिहा. (कोणतेही तीन)

- अ) अॅडव्होकेटने परिधान करावयाचे कपडे किंवा कपड्यांचे स्वरूप
- ब) वकिलांच्या संपाच्या अधिकाराबाबत न्यायालयांचे निर्णय
- क) विरोधकांप्रती वकिलाचे कर्तव्य
- ड) विशिष्ट प्रकरणांमध्ये हजर राहण्यास परवानगी देण्याचा न्यायालयाचा अधिकार
- इ) न्यायाधीश, दंडाधिकारी, वकील, कंपन्या आणि इतरांचा अवमान

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1959

[Total No. of Pages : 4

[6414]-70

**Second Year LL.B. (Three Year Law Course)
LO-0705: COMPARATIVE CONSTITUTIONS
(2017 Pattern) (Semester - III)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Part-A, Part-B and Part-C are compulsory.*
- 2) *Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.*
- 3) *Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.*
- 4) *Answer any three questions from Part-C. Each question in Part-C is for 05 marks.*

PART - A

[3×15=45]

Q1) Explain role of judiciary and doctrine of stare decisis.

Q2) Discuss in detail 'Higher Law' distinguish from 'Rule of Law'.

Q3) Explain justiciability and non-justiciability of Indian Constitution.

Q4) Discuss constitutional growth in India under judicial review and its impact.

Q5) Explain distribution of legislative and financial power under the federal system.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

Q6) Explain instances of departure from foreign precedent in Indian Constitution.

Q7) Explain the various types of Constitutions.

Q8) Discuss significance of comparative study of Constitution in interpretation.

Q9) Explain Indian constitution and instances of interpretation.

PART - C

Q10) Short Notes. (Attempt any Three)

[3×5=15]

- a) Co-operative federalism
- b) Concept of Judicial Review
- c) Bill of Rights
- d) Separation of power
- e) Legal Features of federalism

Total No. of Questions : 10]

PD1959

[6414]-70

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LO 0705: COMPARATIVE CONSTITUTIONS

(2017 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
 - 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन लघु प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
-

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) न्यायपालिकेची भूमिका आणि निर्णयानुसरण सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्र.2) 'कायद्याचे शासन' आणि 'उच्च कायदा' यातील फरक तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.3) भारतीय राज्यघटनेची न्याय्यता आणि अ-न्यायिकता स्पष्ट करा.

प्र.4) न्यायिक पुनरावलोकन अंतर्गत भारतातील घटनात्मक वाढ आणि त्याचे परिणाम यावर चर्चा करा.

प्र.5) संघराज्य प्रणाली अंतर्गत वैधानिक आणि आर्थिक शक्तीचे वितरण स्पष्ट करा.

प्र.6) भारतीय राज्यघटनेतील 'परकीय न्यायालयीन निर्णय' बाहेर पडण्याची उदाहरणे स्पष्ट करा.

प्र.7) विविध प्रकारचे संविधान स्पष्ट करा.

प्र.8) राज्यघटनेच्या तौलनिक अभ्यासाचे अन्वयार्थ करताना महत्त्व सांगा.

प्र.9) भारतीय संविधान आणि अन्वयार्थाचे उदाहरणे स्पष्ट करा.

भाग-क

प्र.10) संक्षिप्त टीप लिहा. (कोणत्याही तीन)

[3×5=15]

- अ) सहकारी संघराज्य
- ब) न्यायिक पुनरावलोकनाची संकल्पना
- क) अधिकारांचे विधेयक
- ड) सत्ताविभाजन सिद्धांत
- इ) संघराज्याची कायदेशीर वैशिष्ट्ये

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1960

[Total No. of Pages : 4

[6414]-71

Second Year LL.B. (Three Year Course)

LO 0706 : INVESTMENT AND SECURITIES LAW

(2017 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any Three questions from Part-A. Each question carries 15 marks.*
- 2) *Answer any Two questions from Part-B. Each question carries 10 marks.*
- 3) *Answer question no. 10 from Part-C as directed. Question No. 10 is for 15 marks.*

PART - A

[3×15=45]

- Q1)** What is primary market? Explain the Advantages -Disadvantages to companies and investors.
- Q2)** Explain Procedure for a stock exchange to be a recognized Stock Exchange, Power of Government, procedure for de-recognition of a stock exchange.
- Q3)** Explain the Provisions relating to IPO, FPO, Private placement, bonus issue, Qualified Institutional Placement under the SEBI (Issue of Capital and Disclosure Requirement)Regulations, 2018.
- Q4)** Discuss Regulatory Framework to Govern Securities in India? Explain Kinds of Securities Ownership instruments, Shares, Stocks.
- Q5)** Explain The Foreign Exchange Management Act, 1999? Discuss Regulation and management of Foreign Exchange.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

- Q6)** Elaborate the Concept of Demutualization of stock exchanges and its impact on the Indian economy and the Regional stock exchanges.
- Q7)** Describe the concept of Minimum public shareholding and its advantages to shareholders and stakeholders.
- Q8)** Explain the concept of Procedure of public announcement and open offer.
- Q9)** Explain the Constitution of Securities Appellate Tribunal (SAT) - Power and function.

PART - C

[3×5=15]

Q10) Write Short notes. (any 3)

- a) Participatory Note
- b) Supersession of Stock exchange
- c) Debt Recovery Tribunal
- d) Security Market
- e) Stock exchange

Total No. of Questions : 10]

PD1960

[6414]-71

Second Year LL.B. (Three Year Course)

LO 0706 : INVESTMENT AND SECURITIES LAW

(2017 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
 - 3) प्रश्न क्र. 10 निर्देशानुसार लिहा. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.
-

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) प्राथमिक बाजार म्हणजे काय? फायदे स्पष्ट करा - कंपन्या आणि गुंतवणूकदारांना होणारे तोटे.

प्र.2) स्टॉक एक्स्चेंजला मान्यता प्राप्त स्टॉक एक्स्चेंज होण्यासाठीची प्रक्रिया, सरकारची शक्ती, स्टॉक एक्स्चेंजची मान्यता रद्द करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्र.3) SEBI (भांडवल आणि प्रकटीकरण आवश्यकता) विनियम, 2018 अंतर्गत IPO, FPO, प्रायव्हेट प्लेसमेंट, बोनस इश्यू, पात्र संस्थात्मक प्लेसमेंटशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.4) भारतातील सिक्युरिटीजला नियंत्रित करण्यासाठी नियामक फ्रेमवर्कची चर्चा करा? सिक्युरिटीजचे प्रकार स्पष्ट करा - मालकीची साधने, शेअर्स, स्टॉक्स.

प्र.5) परकीय चलन व्यवस्थापन कायदा, 1999 स्पष्ट करा. विदेशी चलनाचे नियमन आणि व्यवस्थापन यावर चर्चा करा.

प्र.6) स्टॉक एक्सचेंजच्या डिम्युच्युअलायझेशनची संकल्पना आणि त्याचा भारतीय अर्थव्यवस्थेवर आणि प्रादेशिक स्टॉक एक्सचेंजेसवर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.7) किमान सार्वजनिक शेअरहोल्डिंगची संकल्पना आणि त्याचे भागधारक आणि भागधारकांना होणारे फायदे यांचे वर्णन करा.

प्र.8) सार्वजनिक घोषणा आणि खुल्या ऑफरच्या प्रक्रियेची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.9) सिव्युरिटीज अपील न्यायाधिकरणची (SAT) - रचना शक्ती आणि कार्य स्पष्ट करा.

भाग-क

प्र.10) लहान नोट्स लिहा. (कोणत्याही 3)

[3×5=15]

- अ) सहभागी टीप
- ब) स्टॉक एक्सचेंजचे सुपरसेसेशन
- क) कर्ज वसुली न्यायाधिकरण
- ड) सुरक्षा बाजार
- इ) स्टॉक एक्सचेंज

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1961

[Total No. of Pages : 4

[6414]-72

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LO 0707 : CRIMINAL MINOR ACTS

(2017 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt any three questions from Part A. Each question in Part A carries 15 marks*
- 2) Attempt any two questions from Part B. Each question in Part B carries 10 marks*
- 3) Attempt any three questions from Part C. Each question in Part C carries 5 marks*
- 4) Figures to the right indicate full marks.*

PART - A

[3×15=45]

- Q1)** Elaborate on the regulation, control and discipline of the Police Force under the Maharashtra Police Act, 1951. What are the challenges encountered by the police force?
- Q2)** Comment on the provisions relating to offences and punishment under the Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Act, 1985.
- Q3)** Explain the different types of Organized Crimes. Discuss the provisions relating to interception of wire, electronic or oral communication under the Maharashtra Control of Organized Crime Act, 1999.
- Q4)** What is the object and scope of Prevention of Corruption Act, 1988? Discuss the offences and economic impact of corruption?
- Q5)** Discuss the provisions relating to children in conflict with law and children in need of care and protection under Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

- Q6)** Explain the legislative history of the Maharashtra Police Act, 1951. What are the executive powers and duties of police under the Act?
- Q7)** Comment on the provisions relating to persons authorized to investigate cases under the Prevention of corruption Act, 1988?
- Q8)** Discuss interception of wire, electronic or oral communication under the Maharashtra Control of Organized Crime Act, 1999.
- Q9)** Explain the scope and object of Information Technology Act, 2000. Discuss the offences and challenges related to cyber crimes.

PART - C

Q10) Short Notes (any three)

[3×5=15]

- a) Narcotics Control Bureau under the NDPS Act
- b) Maintenance of Public Order and Safety of State under the Maharashtra Police Act, 1951.
- c) Public Duty and Public Servant under the Prevention of Corruption Act 1988.
- d) Juvenile Justice Board
- e) Salient features of Information Technology Act, 2000.

Total No. of Questions : 10]

PD1961

[6414]-72

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LO 0707 : CRIMINAL MINOR ACTS

(2017 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणतेही तीन प्रश्न करून घ्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
 - 2) भाग-ब मधील कोणतेही दोन प्रश्न करून घ्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
 - 3) भाग-क मधील कोणतेही तीन प्रश्न करून घ्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.
 - 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
-

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, 1951 अंतर्गत पोलीस दलाचे नियमन, नियंत्रण आणि शिस्तीचे तपशीलवार वर्णन करा. पोलीस दलासमोर कोणती आव्हाने आहेत?

प्र.2) अंमली पदार्थ आणि सायकोट्रॉपिक पदार्थ कायदा, 1985 अंतर्गत गुन्हे आणि शिक्षेशी संबंधित तरतुदींवर टिप्पणी.

प्र.3) संघटित गुन्हांचे विविध प्रकार स्पष्ट करा. महाराष्ट्र संघटित गुन्हेगारी नियंत्रण कायदा, 1999 अंतर्गत वायर, इलेक्ट्रॉनिक किंवा ओरल कम्युनिकेशनच्या इंटरसेप्शनशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.4) भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा, 1988 चे उद्दिष्ट आणि व्याप्ती काय आहे? भ्रष्टाचाराचे गुन्हे आणि आर्थिक परिणाम यांची चर्चा करा.

प्र.5) बाल न्याय (मुलांची काळजी आणि संरक्षण) कायदा, 2015 अंतर्गत कायद्याच्या विरोधात असलेली मुले आणि काळजी आणि संरक्षणाची गरज असलेल्या मुलांशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा.

- प्र.6)** महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, 1951 चा वैधानिक इतिहास स्पष्ट करा. कायद्यांतर्गत पोलीसांचे कार्यकारी अधिकार आणि कर्तव्ये काय आहेत?
- प्र.7)** भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा, 1988 अंतर्गत प्रकरणांची चौकशी करण्यासाठी अधिकृत व्यक्तींशी संबंधित तरतुदींवर टिप्पणी द्या?
- प्र.8)** महाराष्ट्र संघटित गुन्हेगारी नियंत्रण कायदा, 1999 अंतर्गत वायर, इलेक्ट्रॉनिक किंवा तोंडी संवादाच्या व्यत्ययाची चर्चा करा.
- प्र.9)** माहिती तंत्रज्ञान कायदा, 2000 ची व्याप्ती आणि उद्देश स्पष्ट करा. सायबर गुन्ह्यांशी संबंधित गुन्हे आणि आव्हाने यांची चर्चा करा.

भाग-क

प्र.10) शॉर्ट नोट्स (कोणत्याही तीन)

[3×5=15]

- अ) NDPS कायद्यांतर्गत नार्कोटिक्स कंट्रोल ब्युरो
- ब) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, 1951 अंतर्गत राज्याची सार्वजनिक सुव्यवस्था आणि सुरक्षितता राखणे
- क) भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा 1988 अंतर्गत सार्वजनिक कर्तव्य आणि सार्वजनिक सेवक
- ड) बाल न्याय मंडळ
- इ) माहिती तंत्रज्ञान कायदा, 2000 ची ठळक वैशिष्ट्ये

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1962

[Total No. of Pages : 4

[6414]-73

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LO 0708 : COOPERATIVE LAW

(2017 Pattern) (Semester - III) (Theory)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 Marks.*
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 Marks.*
- 3) Answer any three questions from Part C as directed. Each question in Part C is for 5 Marks.*

PART - A

Answer ANY THREE of the following questions:

[3×15=45]

- Q1)** Discuss the growth and development of cooperative organisations in India in the pre-independence and post-independence period.
- Q2)** Explain the procedure for registration of a cooperative society under the Maharashtra Cooperative Societies Act, 1960. Mention the grounds for cancellation of registration.
- Q3)** Critically evaluate the functioning of the decision-making bodies of the cooperative society - General body and the Managing Committee.
- Q4)** Discuss the powers and functions of cooperative societies regarding maintenance of books of accounts and auditing.
- Q5)** What are the rights and responsibilities of a member of a cooperative society under the Maharashtra Cooperative Societies Act, 1960?

P.T.O.

PART - B

Answer ANY TWO of the following questions:

[2×10=20]

- Q6)** Differentiate between a company, trust and cooperative society.
- Q7)** How can cooperative principles benefit the society? What are the limitations affecting cooperation?
- Q8)** What are the rights and privileges enjoyed by a cooperative society? Discuss the liabilities and duties imposed on the cooperative society.
- Q9)** Discuss the procedure for settlement of disputes under the Maharashtra Cooperative Societies Act, 1960.

PART - C

Q10) Write short note on ANY THREE of the following:

[3×5=15]

- a) National Cooperative Development Corporation
- b) Bye-laws
- c) Fundamental principles of cooperation
- d) Disqualification of membership of committee
- e) Apex Society

Total No. of Questions : 10]

PD1962

[6414]-73

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LO 0708 : COOPERATIVE LAW

(2017 Pattern) (Semester - III) (Theory)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणतेही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
 - 2) भाग-ब मधील कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
 - 3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.
-

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) स्वातंत्र्यपूर्व आणि स्वातंत्र्योत्तर काळात भारतातील सहकारी संस्थांच्या वाढीची आणि विकासाची चर्चा करा.

प्र.2) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, 1960 अन्वये सहकारी संस्थेच्या नोंदणीची प्रक्रिया स्पष्ट करा. नोंदणी कोणत्या कारणांनी रद्द होऊ शकते ते नमूद करा.

प्र.3) सहकारी संस्थे संदर्भातील निर्णय घेणारे संस्था – सर्वसाधारण सभा आणि व्यवस्थापकीय समिती यांच्या कामकाजाचे सखोल मूल्यमापन करा.

प्र.4) हिशेबाची पुस्तके सांभाळणे व लेखापरीक्षण करण्यासंदर्भात सहकारी संस्थांचे अधिकार व कार्ये यांची चर्चा करा.

प्र.5) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, 1960 अन्वये सहकारी संस्थेच्या सभासदाचे हक्क व जबाबदाऱ्या काय आहेत?

प्र.6) कंपनी, ट्रस्ट आणि सहकारी संस्था यातील फरक लिहा.

प्र.7) सहकार तत्वांचा समाजाला काय फायदा होऊ शकतो? सहकार्यावर परिणाम करणाऱ्या मर्यादा काय आहेत?

प्र.8) सहकारी संस्थेला कोणते अधिकार व विशेषाधिकार मिळतात? सहकारी संस्थेवर लादण्यात आलेल्या जबाबदाऱ्या व कर्तव्यांची चर्चा करा.

प्र.9) महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, 1960 अन्वये वाद मिटविण्याच्या कार्यपद्धतीवर चर्चा करा.

भाग-क

प्र.10) खालीलपैकी कोणत्याही तीन गोष्टींवर थोडक्यात टिपण लिहा.

[3×5=15]

- अ) राष्ट्रीय सहकारी विकास महामंडळ
- ब) सहकारी संस्थांचे उपविधी
- क) सहकाराची मूलभूत तत्वे
- ड) समितीच्या सदस्यत्वा पासून अपात्र ठरवणे
- इ) एपेक्स सोसायटी

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1963

[Total No. of Pages : 4

[6414]-74

**Second Year LL.B. (Three Year Law Course)
LO 0709 : PRIVATE INTERNATIONAL LAW
(2017 Pattern) (Semester - III)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All Parts of the question paper are compulsory.*
- 2) Solve any three questions from Part A. Each question from Part A carries 15 marks.*
- 3) Solve any two questions from Part B. Each question from Part B carries 10 marks.*
- 4) Solve any three questions from Part C. Each question from Part C carries 5 marks.*

PART - A

Attempt any Three Questions. Each Question Carries 15 Marks. **[3×15=45]**

- Q1)** Discuss the law relating to Historical Development of Private International Law in the context of Indian Private International Law.
- Q2)** What is the significance of process and stages of Characterization under Private International Law?
- Q3)** Explain the Doctrine of *renvoi* with special reference to different theories of *renvoi*.
- Q4)** Elaborate in detail on the Process of Transfer of Immovable Property with special reference to Mozambique rule and its exceptions.
- Q5)** Explain the law relating to Discharge of Contract under Private International Law.

P.T.O.

PART - B

Attempt any Two Questions. Each Question Carries 10 Marks. [2×10=20]

- Q6)** What are the Defenses available for Non Contractual obligations under Private International Law?
- Q7)** Explain comparatively the law relating to validity of marriage under Indian and English legal system.
- Q8)** What is the Law relating to adoption under Indian and England legal system?
- Q9)** Discuss in detail the different theories relating to recognition and enforcement of foreign judgment in India.

PART - C

Q10) Attempt any three Short notes. Each Question Carries 5 Marks. [3×5=15]

- a) Doctrine of *res judicata*.
- b) Significance of *les loci delicti*.
- c) Incorporeal Movable Property.
- d) Married Women and domicile.
- e) Importance of Doctrine of *lex fori*.

Total No. of Questions : 10]

PD1963

[6414]-74

**Second Year LL.B. (Three Year Law Course)
LO 0709 : PRIVATE INTERNATIONAL LAW
(2017 Pattern) (Semester - III)**

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) प्रश्नपत्रिकेतील सर्व भाग सक्तीचे आहेत.
 - 2) भाग-अ मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नास 15 गुण आहेत.
 - 3) भाग-ब मधील कुठलेही दोन प्रश्न सोडवा. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नास 10 गुण आहेत.
 - 4) भाग-क मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्नास 5 गुण आहेत.
-

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायदा चा ऐतिहासिक विकासाची चर्चा भारतीय खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्याच्या दृष्टिकोनातून करा.

प्र.2) खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्याच्या दृष्टिकोनातून व्यक्तिचित्रना ची प्रक्रिया आणि स्तर चे महत्त्व विशद करा.

प्र.3) रेनवोर्डई संकल्पना स्पष्ट करून रेनवोर्डई बाबतचे विविध सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्र.4) मालमत्ता हस्तांतरणाची प्रक्रिया मोझमबाकी नियमाच्या अनुषंगाने विशद करून या नियमाचा अपवाद स्पष्ट करा.

प्र.5) खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायदा च्या अनुशंगाने करारातून मुक्त होण्याची प्रक्रिया विशद करा.

- प्र.6)** गैर करारातून येणाऱ्या विविध प्रकारच्या जबाबदाऱ्या टाळण्यासाठी खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्या अंतर्गत दिलेल्या विविध बचावाची चर्चा करा.
- प्र.7)** वैध विवाह संदर्भातील भारतीय आणि इंग्लंड मधील कायद्याचा तुलनात्मक दृष्ट्या उहापोह करा.
- प्र.8)** दत्तक विधान संदर्भात भारतीय आणि इंग्लंड मधील कायद्याचा खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायद्याचा दृष्टीने चर्चा करा.
- प्र.9)** भारतीय न्यायालयामार्फत आंतरराष्ट्रीय न्याय निवाड्यांची अंमलबजावणी संदर्भातील असलेल्या विविध सिंधान्ताचा उहापोह करा.

भाग-क

प्र.10) संक्षिप्त टीप लिहा. (कुठल्याही तीन)

[3×5=15]

- अ) रेस जुडी काटा हि संकल्पना विशद करा.
- ब) लेक्स लोकी डेलीक्टी हि संकल्पना विशद करा.
- क) भौतिक अस्तित्व नसलेली जंगम मालमत्ता.
- ड) विवाहित महिलेच्या अधिवासाबाबतचा कायदा.
- इ) लेक्स फोरी या संकल्पनेचे महत्त्व विशद करा.

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1964

[Total No. of Pages : 4

[6414]-75

S.Y.LL.B.

(Second Year of Three Year Course)

LAW

LC - 0801 : Labour & Industrial Law

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answers any three questions from part 'A'. Each question in part 'A' is for 15 Marks.
- 2) Answers any two questions from part 'B'. Each question in part 'B' is for 10 Marks.
- 3) Answers question no.10 from part 'C' as directed. Question no. 10 is for 15 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1) Explain in detail the Unfair Labour Practices under the Maharashtra Recognition of Trade Unions and Prevention of Unfair Labour Practices Act 1971.
- Q2) Explain the Object Behind Introducing the Payment of Wages Act, 1936? What are Authorised Deductions given under the Payment of Wages Act, 1936?
- Q3) Explain the relevant provision relating to working hours of adults and employment of young persons and women under the Factories Act, 1948
- Q4) Define Strike and discuss the provisions relating to strike and lock out under Industrial Dispute Act, 1947.
- Q5) Explain in detail the Provisions of Lay off and Retrenchment under the Industrial Dispute Act of 1947

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6) Define and Discuss Industry, Industrial Disputes, and Settlement of Industrial Disputes under the Industrial Disputes Act, 1947.
- Q7) Discuss the Objectives of the Act and Explain the Employer's Liability for Compensation and the Amount of Compensation under the Employees Compensation Act of 1923

P.T.O.

Q8) Elaborate the Model Standing Orders under the Industrial Employment (Standing Orders) Act, 1946

Q9) Explain the powers and duties of conciliation officer under Industrial Dispute Act, 1947.

PART - C

Q10) Write Short notes on any Three :

[3 × 5 = 15]

- a) Licensing of Contractors
- b) Retrenchment
- c) Disadvantages of Strikes
- d) Works Committee
- e) Domestic Inquiry

Total No. of Questions : 10]

PD-1964

[6414]-75
S.Y.LL.B.
(Second Year of Three Year Course)
LAW
LC - 0801 : Labour & Industrial Law
(2017 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग-अ मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
2) भाग-ब मधील कुठलेही दोन प्रश्न सोडवा भाग - ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
3) भाग-क मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा भाग - क मधील 10 प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
-

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) महाराष्ट्र रिकग्रिशन ऑफ ट्रेड युनियन्स आणि प्रिव्हेन्शन ऑफ अनफेअर लेबर प्रॅक्टिसेस ऍक्ट 1971 अंतर्गत अनुचित कामगार पद्धतींचे तपशीलवार वर्णन करा.
- प्रश्न 2) पेमेंट ऑफ वेजेस कायदा 1936 लागू करण्यामागील उद्देश स्पष्ट करा? 1936 च्या पेमेंट ऑफ वेजेस कायद्यांतर्गत अधिकृत कपाती काय आहेत?
- प्रश्न 3) रोजगार संबंधित प्रौढ, तरुण व महिलांच्या कामाचे तासांच्या तरतुदी फॅक्टरी ऑक्ट 1948 अनुसार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) संपाची व्याख्या करा आणि औद्योगिक विवाद कायदा, 1947 अंतर्गत संप आणि लॉक आऊटशी संबंधित तरतुदींवर चर्चा करा.
- प्रश्न 5) औद्योगिक विवाद कायदा, 1947 अंतर्गत कामावरून कमी आणि छाटणीच्या तरतुदी तपशीलवार स्पष्ट करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6) उद्योग आणि औद्योगिक विवाद परिभाषित करा. औद्योगिक विवाद अधिनियम, 1947 अंतर्गत विविध प्राधिकरणांचे स्पष्टीकरण द्या.
- प्रश्न 7) कायद्याच्या उद्दिष्टांची चर्चा करा आणि 1923 च्या कर्मचारी भरपाई कायद्यांतर्गत नुकसान भरपाईसाठी नियोक्ताचे दायित्व आणि नुकसान भरपाईची रक्कम स्पष्ट करा.

- प्रश्न 8) औद्योगिक रोजगार (स्थायी आदेश) अधिनियम, 1946 अंतर्गत मॉडेल स्टँडिंग ऑर्डर विस्तृत करा.
- प्रश्न 9) औद्योगिक विवाद कायदा, 1947 अंतर्गत सामंजस्य अधिकाऱ्याचे अधिकार आणि कर्तव्य स्पष्ट करा.

भाग - क

प्रश्न 10) टीपा लिहा. (कोणतेही तीन)

[3 × 5 = 15]

- अ) कंत्राटदारांना परवाना देणे.
- ब) छाटणी (Retrenchment)
- क) संपाचे तोटे
- ड) काम समिती
- इ) अंतर्गत चौकशी

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1965

[Total No. of Pages : 4

[6414]-76

S.Y.LL.B.

(Second Year of Three Year Course)

LAW

LC - 0802 : Jurisprudence

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Each question in Part A is for 15 Marks. Answer any three questions from Part-A
- 2) Each question in Part B is for 10 marks Answer any two questions from Part-B
- 3) Question No. 10 is for 15 marks. Answer question No. 10. from Part C as directed

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1) When does a custom become a source of Law? Explain the various ingredients that confer validity to a custom. Support your answers with reasons.
- Q2) Explain the various stages of development of Natural Law Theory.
- Q3) Give a comparative account of Bentham's Legal Positivism and Austin's Analytical Positivism.
- Q4) Explain the theory of American Legal Realism. Also explain the examples of American Legal Realism from the Indian Legal system.
- Q5) "Morality is more important than laws, because law depends on morality" critically evaluate this statement with supporting examples of Indian Legislations or case laws.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6) Explain Critical Race Theory, and cite examples from the Indian Legal System.
- Q7) Explain the difference between Historical School of Law and Analytical School of Law.

P.T.O.

Q8) “A right indefinite in point of user, unrestricted in point of disposition, and unlimited in point of duration over a determinate thing.” Which legal concept is described in this statement, elaborate with examples.

Q9) Apply HLA Hart’s concept of Law to the Indian Constitution and explain the theory with examples and provisions or case laws on the Constitution of India.

PART - C

Q10) Answer any three of the following questions each question carries 5 marks : [3 × 5 = 15]

- a) Types of Rights.
- b) Types of Ownership
- c) Mr. Dodo has rented his car to Mr. Bobo for a period of 6 months, Mr. Bobo handed over the car to a car mechanic Mr. Solo for repairs when the car stopped working. Explain who has the possession of the car? Also explain the kind of possession each one of them has, give reasons for your answer.
- d) “ Xco Ltd. is a Company incorporated in India by Tingo and Bingo, they have manufactured an industrial robot that can perform all tasks of an industrial labour”. Identify who all are legal persons in this statement? And explain why they are legal persons.
- e) Mr. X is a security guard of a restaurant, one of the customers gets in arguments with him, he throws the customer out, the customer gets injured. Explain what kind of liability is incurred in this case and whose liability it is?

Total No. of Questions : 10]

PD-1965

[6414]-76

S.Y.LL.B.

(Second Year of Three Year Course)

LAW

LC - 0802 : Jurisprudence

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग 'अ' मधीलप्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे. भाग 'अ' मधीलकोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या.
2) भाग 'ब' मधीलप्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे. भाग 'ब' मधीलकोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या.
3) प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे. निर्देशानुसार भाग 'क' मधील प्रश्न क्रमांक 10 उत्तर द्या.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) प्रथा कायद्याचे स्रोत कधी बनते? प्रथेला वैधता प्रदान करणारे विविध घटक स्पष्ट करा. कारणांसह तुमच्या उत्तरांचे समर्थन करा.
- प्रश्न 2) नैसर्गिक कायदा सिद्धांताच्या (नॅचरल लॉ थिअरी) विकासाचे विविध टप्पे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) बेंथमचा लीगल पॉसिटीव्हिसम आणि ऑस्टिनचा analytical पॉसिटीव्हिसम यांचा तुलनात्मक उत्तर लिहा.
- प्रश्न 4) अमेरिकन लीगल रिऍलिज्मचा सिद्धांत स्पष्ट करा. तसेच भारतीय न्यायव्यवस्थेतील अमेरिकन लीगल रिऍलिज्मकायदेशीर वास्तववादाची उदाहरणे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5) “नैतिकता कायद्यापेक्षा अधिक महत्त्वाची आहे, कारण कायदा नैतिकतेवर अवलंबून असतो” भारतीय कायदे किंवा न्यायालयीन निवड्यांच्या माध्यमाने या विधानाचे समीक्षक मूल्यांकन करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6) क्रिटिकल रेस थिअरी स्पष्ट करा आणि भारतीय कायदे व्यवस्थेतील उदाहरणे सांगा.
- प्रश्न 7) हिस्टोरिकल स्कूल ऑफ लॉ आणि अॅनालिटिकल स्कूल ऑफ लॉ यांच्यातील फरक स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8) “एका विशिष्ट वस्तू वरील हक्क जो वापर कर्त्याच्या दृष्टीने अनिश्चित, विल्हेवाटेच्या दृष्टीने अनिर्बंधित, वेळेच्या दृष्टीने अमर्यादित असतो” या विधानात कायद्या मधील कोणती संकल्पना वर्णन केली आहे, उदाहरणांसह विस्तृत करा.
- प्रश्न 9) एच एल ए हार्ट च्या कन्सेप्ट ऑफ लॉ ची संकल्पना भारतीय राज्यघटनेत लागू करा आणि भारतीय राज्यघटनेतील तरतुदी किंवा न्यायालयीन निर्णयांच्या उदाहरणांसह सिद्धांत स्पष्ट करा.

भाग - क

प्रश्न 10) खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या: प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत:[3 × 5 = 15]

- अ) हक्कांचे विविध प्रकार
- ब) मालकीचे विविध प्रकार
- क) श्री डोडो यांची त्यांची कार श्री बोबो यांना 6 महिन्यांच्या कालावधीसाठी भाड्याने दिली आहे, कारने काम करणे बंद केल्यावर श्री बोबो यांनी कार मेकॅनिक श्री सोलो यांच्याकडे कार सुपुर्द केली. कार कोणाच्या ताब्यात आहे ते सांगा? तसेच त्यांच्यापैकी प्रत्येकाकडे कोणत्या प्रकारचे ताबा आहे ते स्पष्ट करा, तुमच्या उत्तराची कारणे द्या.
- ड) “एक्सो लिमिटेड कंपनी ही श्री टिटो आणि बिटो द्वारे भारतात स्थापित केलेली कंपनी आहे, त्यांनी एक औद्योगिक रोबोट तयार केला आहे जो औद्योगिक कामगारांची सर्व कामे करू शकतो”. या विधानातील सर्व कायदेशीर व्यक्ती कोण आहेत ते ओळखा? आणि ते कायदेशीर व्यक्ती का आहेत ते स्पष्ट करा.
- इ) मिस्टर एक्स एका रेस्टॉरंटचा सुरक्षा रक्षक आहे, ग्राहकांपैकी एक त्याच्याशी वाद घालतो, तो ग्राहकाला बाहेर फेकतो, ग्राहक जखमी होतो. या प्रकरणात कोणत्या प्रकारचे दायित्व आहे आणि ते कोणाचे दायित्व आहे हे स्पष्ट करा?

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-2875

[Total No. of Pages : 4

[6414]-77

LL.B. (Part - II)

(Second Year of Three Year Law Course)

LC - 0803 : LAW OF EVIDENCE

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All Parts are compulsory.
- 2) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 3) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 4) Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** 'Hearsay Evidence is not admissible', Explain this rule along with its exceptions.
- Q2)** Discuss the doctrine of estoppel under the law of evidence.
- Q3)** Define the term document. How are the documents proved in the court of law?
- Q4)** What is burden of proof? Discuss in detail provisions relating to burden of proof under the Bharatiya Sakshya Adhiniyam, 2023 (BSA).
- Q5)** Discuss in detail the changes brought about by the the Bharatiya Sakshya Adhiniyam, 2023 (BSA) in proving the electronic evidence.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** What is presumption? Discuss various types of presumptions along with illustrations.
- Q7)** Explain in detail the order of examination of witnesses.
- Q8)** Discuss in detail the relevancy of facts forming the part of transaction (Res Gaste) along with appropriate case laws.
- Q9)** What is admission and in which cases admissions can be proved on behalf of person making them?

PART - C

[3 × 15 = 15]

Q10) Answer the following short notes (Any three) :

- a) Proof of handwriting
- b) Proved, disproved and not proved
- c) Relevancy of conduct
- d) Hostile witness
- e) Impeaching the credit of witness

Total No. of Questions : 10]

PD-2875

[6414]-77

LL.B. (Part - II)

(Second Year of Three Year Law Course)

LC - 0803 : पुराव्याचा कायदा

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) प्रश्न पत्रिकेतील सर्व भाग सक्तीचे आहेत.
- 2) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 3) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 4) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** 'श्रवणविषयक (Hearsay Evidence) पुरावा स्वीकारार्ह नाही', हा नियम त्याच्या अपवादांसह स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2)** पुराव्याच्या कायद्यानुसार प्रतिष्ठंभ (Estoppel) सिद्धांताची चर्चा करा.
- प्रश्न 3)** दस्तऐवज (document) या शब्दाची व्याख्या करा. न्यायालयात दस्तऐवज कशी सिद्ध केली जातात?
- प्रश्न 4)** शाबीतची जबाबदारी म्हणजे काय? भारतीय साक्ष्य अधिनियम, 2023 (BSA) अंतर्गत शाबीतची जबाबदारीशी संबंधित तरतुदींची तपशीलवार चर्चा करा.
- प्रश्न 5)** भारतीय साक्ष्य अधिनियम, 2023 (BSA) ने इलेक्ट्रॉनिक पुरावे सिद्ध करण्यात आणलेल्या बदलांची सविस्तर चर्चा करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6)** गृहीतक (presumption) म्हणजे काय? विविध प्रकारच्या गृहीतकांची उदाहरणांसह चर्चा करा.
- प्रश्न 7)** साक्षीदारांच्या तपासणीचा क्रम सविस्तरपणे सांगा.
- प्रश्न 8)** एकाच घडामोडीचा भाग (रेस गॅस्टे) बनणाऱ्या तथ्यांच्या प्रासंगिकतेची सविस्तर चर्चा करा आणि योग्य केस कायद्यांसह चर्चा करा.
- प्रश्न 9)** कबुली म्हणजे काय आणि कोणत्या प्रकरणांमध्ये कबुली देणाऱ्या व्यक्तीच्या वतीने ते सिद्ध केले जाऊ शकते?

भाग - क

[3 × 5 = 15]

- प्रश्न 10)** टीपा लिहा. (कोणत्याही तीन)
- अ) हस्तलेखनाचा पुरावा
 - ब) शाबीत, नाशाबीत आणि बिनशाबीत
 - क) वर्तनाची प्रासंगिकता
 - ड) प्रतिकूल (Hostile) साक्षीदार
 - इ) साक्षीदाराच्या विश्वासपात्रतेबाबत संशय व्यक्त करणे

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1966

[Total No. of Pages : 4

[6414]-78

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

**LP - 0804 : PRACTICAL TRAINING PAPER II - ALTERNATIVE
DISPUTE RESOLUTION SYSTEM
(2017 Pattern) (Semester - IV)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any 3 questions from part-‘A’. Each question in part-‘A’ is for 15 Marks.*
- 2) Answer any 2 questions from part-‘B’. Each question in part-‘B’ is for 10 Marks.*
- 3) Answer any 3 questions from part-‘C’. Each question in part-‘C’ is for 5 marks.*

PART - A

Attempt any Three of the following :

[3×15=45]

Q1) Define arbitration. Elaborate upon theories & types of arbitration.

Q2) Explain negotiation as a form of alternative dispute resolution. Also comment upon types of negotiations.

Q3) What are the advantages of Alternative Dispute Resolution system over court litigation?

Q4) What is the arbitration tribunal and its jurisdiction?

Q5) Discuss independence and Impartiality of Conciliator, and Procedure Techniques of conciliation.

P.T.O.

PART - B

Attempt any Two of the following :

[2×10=20]

Q6) What do you mean by mediation? Explain the concept of mediation. Comment upon the role of mediator.

Q7) Discuss the various grounds for setting aside Arbitral Award.

Q8) Explain the enforcement of foreign arbitral awards under New York convention.

Q9) Explain the formation, essentials & validity of arbitration agreement.

PART - C

Q10) Short Notes (Attempt any Three of the following) :

[3×5=15]

- a) Appealable Orders under Section 37 of the Arbitration and Conciliation
- b) Rule of severability
- c) Permanent Lokadalat
- d) Mediation
- e) National Legal Services Authority

Total No. of Questions : 10]

PD1966

[6414]-78

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

**LP - 0804 : PRACTICAL TRAINING PAPER II - ALTERNATIVE
DISPUTE RESOLUTION SYSTEM
(2017 Pattern) (Semester - IV)**

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
 - 3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. भाग-क अंतर्गत प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
-

भाग-अ

खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रयत्न करा.

[3×15=45]

प्र.1) लवादाची व्याख्या करा. लवादाचे सिद्धांत आणि प्रकार विस्तृत करा.

प्र.2) पर्यायी विवादनिराकरणाचा एक प्रकार म्हणून वाटाघाटी स्पष्ट करा. वाटाघाटीच्या प्रकारांवर देखील टिप्पणी द्या.

प्र.3) न्यायालयात पर्यायी विवाद निराकरण प्रणालीचे फायदे काय आहेत?

प्र.4) लवाद न्यायाधिकरण आणि त्याचे अधिकारक्षेत्र काय आहे?

प्र.5) सामंजस्य कर्त्याचे स्वातंत्र्य आणि निः पक्षपातीपणा आणि कार्यपद्धतीस लोखा करण्याचे तंत्रावर चर्चा करा.

भाग-ब

खालील पैकी कोणतेही दोन प्रयत्न करा.

[2×10=20]

प्र.6) मध्यस्थी म्हणजे काय? मध्यस्थीची संकल्पना स्पष्ट करा. मध्यस्थीच्या भूमिकेवर टिप्पणी करा.

प्र.7) लवादनिवाडा बाजूला ठेवण्याच्या विविध कारणांची चर्चा करा.

प्र.8) न्यूयॉर्क अधिवेशनांतर्गत परदेशी परिभ्रमण पुरस्कारांच्या अंमलबजावणीचे स्पष्टीकरण द्या.

प्र.9) लवाद कराराची निर्मिती, आवश्यक बाबी आणि वैधता स्पष्ट करा.

भाग-क

प्र.10) टिपा लिहा. (खालीलपैकी तीन प्रयत्न करा)

[3×5=15]

- अ) लवाद आणि सामंजस्य कलम 37 अंतर्गत अपील करण्यायोग्य आदेश
- ब) विभक्ततेचा नियम
- क) कायमस्वरूपी लोकअदालत
- ड) मध्यस्थी
- इ) राष्ट्रीयविधी सेवाप्राधिकरण

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1967

[Total No. of Pages : 4

[6414]-79

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LO-0805 : HUMAN RIGHTS LAW AND PRACTICE

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt any three questions from Part A. Each question in Part A carries 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B carries 10 marks.
- 3) Answer any three questions from Part C. Each question in Part C carries 5 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

Q1) Discuss the significance of human rights education.

Q2) Describe the composition, power and functions of National commission for women.

Q3) Explain the composition, power and functions of National Commissions for Scheduled Castes and Scheduled Tribes.

Q4) Discuss the powers and functions of the Committee on Rights of the Child, Under the Convention on Rights of Child, 1989.

Q5) Explain the meaning and definition of vulnerable and Disadvantaged Groups. Explain the rights of LGBTQ and Prisoners.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Does technology affect Human Rights? Elaborate on various Human Rights which need to be safeguarded due to the genetic engineering.
- Q7)** Describe the Economic, social and cultural Rights Under ICESCR and Part IV of Indian constitution.
- Q8)** Discuss right to religion as guaranteed in international instruments and Under the constitution of India.
- Q9)** Elaborate the relationship between rights and duties.

PART - C

Q10) Write short notes on (any three) :

[3 × 5 = 15]

- a) Value and Dignity.
- b) Nature and significance of ICCPR.
- c) Participation in Governance.
- d) Unemployment allowance.
- e) Right to follow customs, folkways and literature.

Total No. of Questions : 10]

PD-1967

[6414]-79

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LO-0805 : मानवी हक्क कायदा आणि सराव

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग क मधील प्रश्न कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) मानवाधिकार शिक्षणाचे महत्व यावर चर्चा करा.
- प्रश्न 2) राष्ट्रीय महिला आयोगाची रचना, अधिकार आणि कार्ये रेखाटा.
- प्रश्न 3) राष्ट्रीय अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमाती आयोग याची रचना, अधिकार व कार्ये विशद करा.
- प्रश्न 4) 1989 च्या बाल हक्क अधिवेशना अंतर्गत बाल हक्क समितीचे अधिकार आणि कार्ये याचा उहापोह करा.
- प्रश्न 5) असुरक्षित आणि वंचित गटांचा अर्थ आणि व्याख्या स्पष्ट करा. एल जी बी टी क्यू व कैदी यांचे अधिकार स्पष्ट करा.

- प्रश्न 6)** तंत्रज्ञानाचा मानवी हक्कांवर परिणाम होतो का ? अनुवांशिक अभियांत्रिकीमुळे संरक्षण करणे आवश्यक असलेल्या विविध मानवी हक्कांवर तपशीलवार माहिती द्या.
- प्रश्न 7)** आय सी इ एस सी आर व भारतीय संविधान भाग IV यामधील आर्थिक, सामाजिक आणि सांस्कृतिक हक्काचे वर्णन करा.
- प्रश्न 8)** धर्माचा हक्का जो आंतरराष्ट्रीय साधनामध्ये व भारतीय राज्यघटनेत हमी दिलेला आहे याची चर्चा करा.
- प्रश्न 9)** हक्क आणि कर्तव्ये यांच्यातील संबंध विस्तृतपणे मांडा.

भाग - क

- प्रश्न 10)** लहान टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) : **[3 × 5 = 15]**
- अ) मुल्य आणि प्रतिष्ठा
- ब) आय. सी. सी. पी. आर. चे स्वरूप आणि महत्व
- क) शासनात सहभाग
- ड) बेरोजगारी भत्ता
- इ) भाषा विकसीत करण्याचा, प्रथा पाळण्याचा व पांरपारीक वर्तनाचा (लोकमार्गाचा) हक्क

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1968

[Total No. of Pages : 4

[6414]-80

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LO-0806 : COMPETITION LAW

(2017 Pattern) (Semester - IV) (Theory)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.
- 4) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

[45]

Q1) Discuss the objectives and salient features of Competition Act, 2002.

Q2) Discuss about different types of market. Why and how Acquisitions and Mergers are regulated by Competition Act, 2002.

Q3) Discuss the essentials of Anti-competitive Agreements under the Competition Act, 2002 with the help of case laws.

Q4) Define the dominant position. What is “abuse” of dominant position? Why is it prohibited under Competition Act?

Q5) Discuss the establishment composition and duties of Competition Commission of India.

P.T.O.

PART - B

[20]

- Q6)** Elucidate Tie-in Agreements with leading judicial pronouncements and Illustrations.
- Q7)** Discuss the procedure for investigation of Combinations which are prohibited under Competition Act.
- Q8)** What is a test for determining Predatory price? Distinguish predatory price from legitimate competition. Discuss with the help of leading cases.
- Q9)** Explain competition advocacy in India and International perspective.

PART - C

Q10) Answer any three of the following Short notes :

[15]

- a) Sachar committee report
- b) Domestic nexus.
- c) Conglomerate mergers.
- d) Dominance in relevant market.
- e) Cartel

Total No. of Questions : 10]

PD-1968

[6414]-80

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LO-0806 : स्पर्धा कायदा

(2017 Pattern) (Semester - IV) (Theory)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :
- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
 - 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
 - 3) भाग क मधील प्रश्न कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
 - 4) अधिकांराचे आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
-

भाग - अ

[45]

- प्रश्न 1)** स्पर्धा कायदा, 2002 ची उद्दिष्टे आणि ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
- प्रश्न 2)** बाजाराच्या विविध प्रकारांबद्दल चर्चा करा. स्पर्धा कायदा, 2002 द्वारे अधिग्रहण आणि विलीनीकरण का आणि कसे नियंत्रित केले जाते.
- प्रश्न 3)** स्पर्धा कायदा, 2002 अंतर्गत स्पर्धाविरोधी करारांच्या आवश्यक बाबींची केस कायद्यांच्या मदतीने चर्चा करा.
- प्रश्न 4)** प्रबळ स्थितीची व्याख्या करा. वर्चस्व असलेल्या पदाचा “दुरुपयोग” म्हणजे काय? स्पर्धा कायद्यांतर्गत हे प्रतिबंधित का आहे?
- प्रश्न 5)** भारतीय स्पर्धा आयोगाची स्थापना रचना आणि कर्तव्ये यांची चर्चा करा.

- प्रश्न 6)** अग्रगण्य न्यायिक घोषणा आणि उदाहरणांसह टाय-इन करार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 7)** स्पर्धा कायद्यांतर्गत प्रतिबंधित असलेल्या संयोजनांच्या तपासणीच्या प्रक्रियेची चर्चा करा.
- प्रश्न 8)** शिकारी किंमत ठरवण्यासाठी चाचणी काय आहे? कायदेशीर स्पर्धेपासून शिकारी किंमत वेगळे करा. अग्रगण्य प्रकरणांच्या मदतीने चर्चा करा.
- प्रश्न 9)** भारतातील स्पर्धेचे समर्थन आणि आंतरराष्ट्रीय दृष्टीकोन स्पष्ट करा.

भाग - क

- प्रश्न 10)** खालीलपैकी कोणत्याही तीन लघु नोट्सची उत्तरे द्या. **[15]**
- अ) सच्चर समितीचा अहवाल
- ब) घरगुती संबंध
- क) समूह विलीनीकरण
- ड) संबंधित बाजारपेठेतील वर्चस्व
- इ) कार्टेल

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1969

[Total No. of Pages : 4

[6414]-81

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

**LO-0807 : VULNERABLE AND DISADVANTAGED
GROUPS AND CRIMINAL LAW**

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

PART - A

[3 × 15 = 45]

Attempt Any Three :

Q1) Explain the important provisions of the Civil Rights Act 1955.

Q2) How the law has played an important role to overcome discrimination? Explain with relevant case laws.

Q3) Define the atrocities against schedule caste and schedule tribe along with offences and punishment for atrocious acts, under the SC and ST (Prevention of Atrocities) Act 1989.

Q4) Discuss in details the legislative history, objectives and scope of Dowry Prohibition Act 1961.

Q5) Explain the sexual offences against children and its punishment under the POCSO Act of 2012.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

Attempt Any Two :

- Q6)** Write a notes on Corrective Institutions and Protective Homes under the Immoral Traffic (Prevention) Act, 1956.
- Q7)** Define the term pre-conception and pre-natal diagnostic techniques, given under the Preconception and Pre-natal Diagnostic Techniques (Prohibition of Sex Selection) Act 1994.
- Q8)** Write a notes on registration of Genetic Counselling Centers, Genetic Laboratories and Genetic Clinics.
- Q9)** What are the offences and penalties under the Pre-conception and Pre-natal Diagnostic Techniques (Prohibition of Sex Selection) Act 1994.

PART - C

Attempt Any Three :

Q10) Write short notes :

[3 × 5 = 15]

- a) Offence of using child for pornographic purpose
- b) Dowry
- c) Collective fine
- d) Genetic Laboratories
- e) Immoral Traffing

Total No. of Questions : 10]

PD-1969

[6414]-81

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LO-0807 : असुरक्षित आणि वंचित गट आणि गुन्हेगारी कायदा

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

कोणतेही तीन प्रयत्न करा.

प्रश्न 1) नागरी हक्क कायदा 1955 मधील महत्वाच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) भेदभाव दूर करण्यासाठी कायद्याने महत्वाची भूमिका कशी बजावली आहे? संबंधित केस कायद्यासह स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमाती यांच्यावरील अत्याचारांची व्याख्या करा आणि अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) कायदा 1989 अंतर्गत, अत्याचारी कृत्यांसाठी गुन्हे आणि त्याची शिक्षा स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) हुंडा बंदी कायदा 1961 चा कायदेशीर इतिहास, उद्दिष्टे आणि व्याप्ती याविषयी तपशीलवार चर्चा करा.

प्रश्न 5) 2012 च्या POCSO (पॉक्सो) कायद्यांतर्गत मुलांवरील लैंगिक गुन्हे आणि त्याची शिक्षा स्पष्ट करा.

कोणतेही दोन प्रयत्न करा.

- प्रश्न 6)** अनैतिक वाहतूक (प्रतिबंध) कायदा, 1956 अंतर्गत सुधारात्मक संस्था आणि संरक्षणात्मक घरांवर टिपा लिहा.
- प्रश्न 7)** गर्भधारणापूर्व आणि प्रसवपूर्व निदान तंत्र (लिंग निवड प्रतिबंध) अधिनियम 1994 अंतर्गत दिलेली 'गर्भधारणापूर्व' आणि 'प्रसवपूर्व निदान' तंत्र या शब्दाची व्याख्या करा.
- प्रश्न 8)** अनुवांशिक समुपदेशन केंद्रे, अनुवांशिक प्रयोगशाळा आणि अनुवांशिक चिकित्सालयांच्या नोंदणीवर नोट्स लिहा.
- प्रश्न 9)** गर्भधारणापूर्व आणि प्रसवपूर्व निदान तंत्र (लिंग निवड प्रतिबंध) अधिनियम 1994 अंतर्गत कोणते गुन्हे आणि दंड आहेत.

भाग - क

कोणतेही तीन प्रयत्न करा.

- प्रश्न 10)** छोट्या नोट्स लिहा.

[3 × 5 = 15]

- अ) पोर्नोग्राफिक हेतूने बालकाचा वापर केल्याचा गुन्हा
- ब) हुंडा
- क) सामूहिक दंड
- ड) अनुवांशिक प्रयोगशाळा
- इ) अनैतिक व्यापार

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1970

[Total No. of Pages : 4

[6414]-82

LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LO-0808 : CIVIL MINOR ACTS

(2017 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt any 3 questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Attempt any 2 questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Attempt any 3 short notes from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Discuss the registration of documents and consequences of non-registration under the Registration Act, 1908.
- Q2)** Discuss the documents chargeable to court fees and document which are exempted to charge Court fees under the Maharashtra Court Fees Act, 1959.
- Q3)** Write down the concept 'Bill of exchange' and 'promissory note' and state difference between them.
- Q4)** Write down the salient features of the Interest Act, 1978.
- Q5)** What are the parties to the Negotiable Instruments and discuss their rights and liabilities.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Write down the provisions of objections in appeal to overvaluation and under valuation under the Suits Valuation Act, 1887.
- Q7)** Discuss the provisions of stamp duty and registration charges under the Maharashtra Stamp Act, 1958.
- Q8)** Discuss the following under the Maharashtra Court Fees Act, 1959
- a) Computation of court fees
 - b) Refund of court fees
- Q9)** Write down the Salient Features of Negotiable Instruments Act.

PART - C

Q10) Write short notes on (any three) :

[3 × 5 = 15]

- a) Section 34 of Civil Procedure code
- b) Pecuniary Jurisdiction of Civil Courts
- c) Determination of Value of Certain Suits by High Court
- d) Registration of will
- e) Negotiable instrument Act, 1881 and discharge from liability

Total No. of Questions : 10]

PD-1970

[6414]-82

LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LO-0808 : CIVIL MINOR ACTS

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :
- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
 - 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
 - 3) भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.
-

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) दस्तऐवजांची नोंदणी आणि नोंदणी कायदा, 1908 अंतर्गत नोंदणी न केल्यामुळे होणारे परिणाम स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) महाराष्ट्र न्यायालय शुल्क अधिनियम, 1959 अंतर्गत न्यायालयीन शुल्क आकारण्या योग्य दस्त आणि न्यायालयीन शुल्क आकारण्यास सूट मिळालेले दस्त याविषयी माहिती लिहा.
- प्रश्न 3) 'बिल ऑफ एक्स्चेंज' आणि 'प्रॉमिसरी नोट' या संकल्पना आणि त्यांच्यातील फरक लिहा.
- प्रश्न 4) व्याज कायदा, 1978 ची ठळक वैशिष्ट्ये लिहा.
- प्रश्न 5) निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट्सचे पक्ष कोणते आहेत आणि त्यांच्या हक्क आणि दायित्व स्पष्ट करा.

- प्रश्न 6)** सूट व्हॅल्युएशन अॅक्ट, 1887 अंतर्गत ओव्हरव्हॅल्युएशन आणि अंडर व्हॅल्युएशनच्या अपीलमधील आक्षेपांच्या तरतुदी लिहा.
- प्रश्न 7)** महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियम, 1958 अंतर्गत मुद्रांक शुल्क आणि नोंदणी शुल्काच्या तरतुदींची माहिती लिहा.
- प्रश्न 8)** महाराष्ट्र न्यायालय शुल्क अधिनियम, 1959 अंतर्गत टिपा लिहा.
अ) कोर्ट फीची गणना
ब) कोर्ट फीची परतावा
- प्रश्न 9)** निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट्स कायद्याची ठळक वैशिष्ट्ये लिहा.

भाग - क

- प्रश्न 10)** टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) : **[3 × 5 = 15]**
अ) दिवाणी प्रक्रिया संहिता - कलम - 34
ब) दिवाणी न्यायालयांचे आर्थिक अधिकार क्षेत्र
क) उच्च न्यायालयाद्वारे ठराविक खटल्यांचे मूल्य निश्चित करणे
ड) इच्छापत्राची नोंदणी
इ) निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट कायदा, 1881 आणि दायित्वातून मुक्तता

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1971

[Total No. of Pages : 4

[6414]-83

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LAW

LO-0809 : International Economic Law

(2017 Pattern) (Revised Syllabus) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

PART - A

Attempt any Three of the following :

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Discuss the historical evolution of International Economic Law. Also discuss the meaning and sources of International Economic Law.
- Q2)** Critically examine the Exceptions as given under Article XX and XXI under GATT 1994.
- Q3)** Examine the structure, power and functions of the World Trade Organization (WTO). Briefly explain the WTO dispute settlement mechanism.
- Q4)** Compare the scope of Hague-Visby Rules, Hamburg Rules and the Rotterdam Rules with respect to Carriage of Goods by Sea.
- Q5)** Critically evaluate India's Model BIT 2016 and the implication it will have on foreign investment.

P.T.O.

PART - B

Attempt any Two of the following :

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Discuss the principle of National Treatment under GATT 1994 with relevant cases.
- Q7)** Discuss the structure powers and functions of the International Monetary Fund (IMF).
- Q8)** Examine significance of the Resolution on Permanent sovereignty Over Natural Resources.
- Q9)** Discuss the relationship between domestic and international economic law rules.

PART - C

Q10) Write short notes on (any three) :

[3 × 5 = 15]

- a) New International Economic Order
- b) Sustainable Development
- c) G-20
- d) Tariff and Non-Tariff Barriers to trade
- e) Asian Development Bank

Total No. of Questions : 10]

PD-1971

[6414]-83

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LAW

LO-0809 : आंतरराष्ट्रीय आर्थिक कायदा

(2017 Pattern) (Revised Syllabus) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहे.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहे.
- 3) भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहे.

भाग - अ

खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रयत्न करा.

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** आंतरराष्ट्रीय आर्थिक कायद्याच्या ऐतिहासिक उत्क्रांतीची चर्चा करा. तसेच आंतरराष्ट्रीय आर्थिक कायद्याचा अर्थ आणि स्रोत यावर चर्चा करा.
- प्रश्न 2)** गॅट 1994 अंतर्गत कलम एक्सएक्स आणि एक्सएक्सआय अंतर्गत दिलेल्या अपवादांचे गंभीरपणे परीक्षण करा.
- प्रश्न 3)** जागतिक व्यापार संघटनेची (डब्ल्यूटीओ) रचना, शक्ती आणि कार्ये तपासा. जागतिक व्यापार संघटनेच्या वाद निवारण यंत्रणेचे थोडक्यात स्पष्टीकरण द्या.
- प्रश्न 4)** समुद्र मार्गे माल वाहतुकी संदर्भात हेग-व्हिस्बी नियम, हॅम्बर्ग नियम आणि रॉटरडॅम नियमांच्या व्याप्तीची तुलना करा.
- प्रश्न 5)** भारताचे मॉडेल BIT 2016 आणि त्याचा विदेशी गुंतवणुकीवर काय परिणाम होईल याचे गंभीरपणे मूल्यांकन करा.

भाग - ब

खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रयत्न करा.

[2 × 10 = 20]

प्रश्न 6) गॅट 1994 अंतर्गत राष्ट्रीय उपचाराच्या तत्वावर संबंधित प्रकरणांशी चर्चा करा.

प्रश्न 7) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची (आयएमएफ) रचना, अधिकार आणि कार्य यावर चर्चा करा.

प्रश्न 8) नैसर्गिक साधन संपत्तीवर कायमस्वरूपी सार्वभौमत्व च्या ठरावाचे महत्त्व तपासून पहा.

प्रश्न 9) देशांतर्गत आणि आंतरराष्ट्रीय आर्थिक कायद्याच्या नियमामधील संबंधांवर चर्चा करा.

भाग - क

प्रश्न 10) नोट्स लिहा : (कोणत्याही तीन)

[3 × 5 = 15]

अ) नवीन आंतरराष्ट्रीय आर्थिक व्यवस्था

ब) शाश्वत विकास

क) जी-20

ड) व्यापारातील टॅरिफ आणि नॉन-टॅरिफ अडथळे

इ) आशियाई विकास बँक

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1972

[Total No. of Pages : 4

[6414]-84

T.Y. LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LC-0901 : CIVIL PROCEDURE CODE

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) From Part A, answer any three questions. Each question carries 15 marks..
- 2) From Part B, answer any two questions. Each question carries 10 marks.
- 3) Answer Question No. 10 as directed, Question 10 carries 15 marks in total.
- 4) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1) Elaborate the Principle of Res-Judicata under Civil Procedure Code, 1908.
- Q2) Explain the modes of service of Summons and state what is meant by 'Substituted service of summons'?
- Q3) Enumerate the essential rules relating to contents of Pleadings.
- Q4) What is meant by a 'Plaint'? What are the contents of a plaint?
- Q5) Write detailed note on Jurisdiction and Place of suing relating to civil courts.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6) What are meant by the 'Issues' and explain how they are formed? Which issue can be decided first, in priority over other issues
- Q7) Discuss the method of execution of a decree by way of attachment of movable property and explain the proceeding of execution against the Garnishee.
- Q8) How civil suit is instituted? Discuss the law relating to institution of suit by or against the Government.
- Q9) When receiver can be appointed in the proceeding by the court? What are his powers, duties and liabilities?

P.T.O.

PART - C

[3 × 5 = 15]

Q10) Write notes on (any three) :

- a) Appeal and revision
- b) Bar of limitation
- c) Legal disability
- d) Effect of part payment
- e) Adverse possession

PD-1972

[6414]-84

T.Y. LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LC-0901 : दिवाणी व्यवहार संहिता

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :
- 1) भाग अ मधून कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
 - 2) भाग ब मधून कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
 - 3) निर्देशानुसार प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या, प्रश्न 10 साठी एकूण 15 गुण आहेत.
 - 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** दिवाणी व्यवहार संहिता 1908 नुसार कोर्टाच्या निर्णीत गोष्टी (रेस जुडीकाटा) ची तत्वे लिहा.
- प्रश्न 2)** कोर्टाकडून समन्य च्या पद्धती स्पष्ट करा. समनसची प्रतिस्थापित कारवाई म्हणजे काय हे कथन करा.
- प्रश्न 3)** दावा अर्जीसाठी आवश्यक असलेल्या नियमातील घटकांचा उल्लेख करा.
- प्रश्न 4)** फिर्याद अर्ज म्हणजे काय? फिरण्यात अर्जात समाविष्ट असलेले घटक कोणते?
- प्रश्न 5)** दिवाणी न्यायालयांशी संबंधित दाव्याचे अधिकार क्षेत्र आणि ठिकाण यावर तपशीलवार नोंद लिहा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6)** मुद्दे म्हणजे काय? मुद्दे काढणे या संदर्भात काय तरतूद आहे हे स्पष्ट करा? कुठल्या मुद्द्यांना प्राथमिकता देण्यात येते?
- प्रश्न 7)** चल संपत्ती ची जप्ती करून हुकूमनाम्याची अंमल बजावणी करण्याच्या पद्धतीची चर्चा करा. गारनिशी च्या विरुद्ध दरखास्तीच्या कारवाईची चर्चा करा.

- प्रश्न 8)** दिवाणी दावा कसा दाखल केला जातो? सरकारच्या विरोधात व बाजूने दावा दाखल करण्याच्या संदर्भातील कायद्याचा उहापोह करा.
- प्रश्न 9)** न्यायालयाकडून रिसिव्हर ची नेमणूक केव्हा केली जाते? रिसिव्हर चा अधिकार, कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या काय आहेत?

भाग - क

[3 × 5 = 15]

प्रश्न 10) (कोणत्याही तीन) वर टिपा लिहा :

- अ) अपील व पुनरावृत्ती
- ब) मर्यादा कायद्यातील अडथळा
- क) कायदेशीर अपंगता
- ड) अंश देयकांचा परिणाम
- इ) प्रतिकूल ताबा

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1974

[Total No. of Pages : 4

[6414]-86

Third Year LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LC - 0903 : ENVIRONMENTAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A carries 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B carries 10 marks.
- 3) Answer any three questions from Part C. Each question in Part C carries 5 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)* Explain the meaning and definition of Environment. Environment pollution and kinds of pollutions.
- Q2)* Explain the role of Indian Judiciary in Public Interest Litigation for protection of Environment.
- Q3)* Describe the concept of Sustainable Development and the Precautionary and Polluters Pay Principle with the help of relevant case laws.
- Q4)* Define forest, types of forest and the powers of the forest officer under the Forest Act, 1927.
- Q5)* Explain the provisions relating to prevention, Control and abatement of environmental pollution under the Environment Protection Act, 1986.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Explain the components of Environment, Ecology, Ecosphere and Biosphere.
- Q7)** Explain the principles of Stockholm Conference 1972 and its impact in India.
- Q8)** Explain the provisions relating to sanctuary and National Park under the Wild life Protection Act, 1972.
- Q9)** Explain the jurisdiction and powers of National Green Tribunal under the National Green Tribunal Act, 2010.

PART - C

[3 × 5 = 15]

Q10) Write notes on any Three :

- a) Noise Pollution
- b) Air Pollution
- c) Absolute and strict liability
- d) Municipal Solid Waste (Management and Handling) Rules
- e) Environmental Impact Assessment (EIA)

Total No. of Questions : 10]

PD-1974

[6414]-86

Third Year LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LC - 0903 : ENVIRONMENTAL LAW

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
- 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** पर्यावरण, पर्यावरण प्रदूषण आणि प्रदूषणाचे प्रकार यांचा अर्थ आणि व्याख्या स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2)** पर्यावरणाच्या संरक्षणासाठी जनहित याचिकांमध्ये भारतीय न्यायपालिकेची भूमिका स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3)** संबंधित केस कायद्यांच्या मदतीने शाश्वत विकास आणि सावधगिरी आणि प्रदूषक वेतन तत्वाच्या संकल्पनेचे वर्णन करा.
- प्रश्न 4)** वन अधिनियम, 1927 अंतर्गत वन, जंगलाचे प्रकार आणि वन अधिकाऱ्याचे अधिकार परिभाषित करा.
- प्रश्न 5)** पर्यावरण संरक्षण कायदा, 1986 अंतर्गत पर्यावरण प्रदूषण प्रतिबंध, नियंत्रण आणि कमी करण्यासंबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6)** पर्यावरण, इकोलॉजी, इकोस्फियर आणि बायोस्फियरचे घटक स्पष्ट करा.
- प्रश्न 7)** स्टॉकहोम कॉन्फरन्स 1972 ची तत्त्वे आणि त्याचा भारतातील प्रभाव स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8)** वन्यजीव संरक्षण कायदा, 1972 अंतर्गत अभयारण्य आणि राष्ट्रीय उद्यानाशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 9)** राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरण अधिनियम, 2010 अंतर्गत राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरणाचे अधिकार क्षेत्र आणि अधिकार स्पष्ट करा.

भाग - क

[3 × 5 = 15]

- प्रश्न 10)** लघु टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)
- अ) ध्वनी प्रदूषण
 - ब) वायू प्रदूषण
 - क) संपूर्ण आणि कठोर उत्तरदायित्व
 - ड) महापालिका घनकचरा (व्यवस्थापन आणि हाताळणी) नियम
 - इ) पर्यावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (EIA)

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1975

[Total No. of Pages : 4

[6414]-87

Third Year LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

PRACTICAL TRAINING

LP - 0904 : Drafting, Pleading and Conveyance

(2017 Pattern) (Semester - V) (Paper - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) From Part A, answer any three questions. Each question carries 15 marks.*
- 2) From Part B, answer any two questions. Each question carries 10 marks.*
- 3) Answer Question No. 10 as directed, Question 10 carries 15 marks in total.*
- 4) Figures to the right indicate full marks.*

PART - A

[3 × 15 = 45]

Q1) Draft an agreement to sell of immovable property.

Q2) Draft a Conveyance Deed for Mr. Ramesh to Gift certain movable and immovable Property situated in Bangalore in favor of Mr. Manish Kumar.

Q3) Draft a written statement in a suit for specific performance of a Contract against the Vendee.

Q4) Draft an application by wife for maintenance for herself and her children.

Q5) Draft a writ petition under Article 21 of the constitution of India.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

Attempt any Two :

Q6) Draft an Application for Anticipatory Bail.

Q7) Draft a Complaint under section 138 of the Negotiable Instrument Act.

Q8) Draft a petition for divorce by mutual consent.

Q9) Draft a reply to consumer complaint about defect in goods and deficiency in services.

PART - C

[3 × 5 = 15]

Q10) Write Short notes on. (Attempt Any Three)

- a) Leave and License agreement
- b) Will deed
- c) Notice for dissolution of partnership
- d) Application for Probate
- e) Application for bail

Total No. of Questions : 10]

PD-1975

[6414]-87

Third Year LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

व्यावहारिक प्रशिक्षण

LP - 0904 : ड्राफ्टिंग, प्लीडिंग आणि कन्व्हेयन्स

(2017 Pattern) (Semester - V) (Paper - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) भाग-अ मधून कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
- 2) भाग-ब मधून कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
- 3) निर्देशानुसार प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या, प्रश्न 10 साठी एकूण 15 गुण आहेत.
- 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** स्थावर मालमत्ता विकण्यासाठी कराराचा मसुदा तयार करा.
- प्रश्न 2)** श्री रमेश यांच्या नावे बेंगलुरु येथे असलेली काही जंगम आणि जंगम मालमत्ता भेट देण्यासाठी मनीष कुमार यांच्यासाठी कन्व्हेयन्स डीडचा मसुदा तयार करा.
- प्रश्न 3)** विकतघेणारा विरूद्ध कराराच्या विशिष्ट कामगिरीसाठी दाव्यात लेखी विधानाचा मसुदा तयार करा.
- प्रश्न 4)** स्वतःच्या आणि तिच्या मुलांच्या देखभालीसाठी पत्नीने करायचा अर्जाचा मसुदा तयार करा.
- प्रश्न 5)** भारतीय संविधानाच्या कलम 21 अंतर्गत रिट याचिका तयार करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6)** अटकपूर्व जामिनासाठी अर्जाची मसुदा तयार करा.
- प्रश्न 7)** निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट कायद्याच्या कलम 138 अंतर्गत तक्रारीचा मसुदा तयार करा.
- प्रश्न 8)** परस्पर संमतीने घटस्फोटासाठी याचिका तयार करा.
- प्रश्न 9)** वस्तूंमधील दोष आणि सेवांमधील कमतरतेबद्दल ग्राहकांच्या तक्रारीला उत्तर तयार करा.

भाग - क

[3 × 5 = 15]

- प्रश्न 10)** टीपा लिहा. (कोणतेही तीन लिहा)
- अ) घरभाडेकरार
 - ब) मृत्युपुत्र
 - क) भागीदारी विसर्जित करण्यासाठी सूचना
 - ड) प्रोबेटसाठी अर्ज
 - इ) जामिनासाठी अर्ज

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1976

[Total No. of Pages : 4

[6414]-88

LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LO-0905 : LAW ON EDUCATION

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A carries 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B carries 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C. Each question in Part C carries 5 marks.*

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Discuss in detail Right to Education with Constitutional and Judicial perspective.
- Q2)** Examine the definition of 'Ragging' and state the object of Anti Ragging Law applicable to higher educational institutions.
- Q3)** Explain the various authorities and their powers provided under The Maharashtra Public Universities Act, 2016.
- Q4)** Discuss the Object and Application of the Maharashtra Prevention of Malpractices in Examination Act 1982.
- Q5)** University Grants Commissions has different powers under the 1956 Act. Elaborate.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Discuss the procedure of trial of offences and rules relating to suspension, dismissal of the student under the Maharashtra Prohibition of Ragging Act, 1999.
- Q7)** Explain in detail Central Universities, State. Universities, Private Universities, and Deemed University
- Q8)** Elaborate the rule making power of Government under the Maharashtra Public Universities Act, 2016.
- Q9)** Explain Article 12 in detail and its application to Educational Institutions with the relevant case laws.

PART - C

Q10) Write short notes (any three) :

[3 × 5 = 15]

- a) Anti-Ragging Committee
- b) Minority Educational Institutions
- c) Completion of Curriculum and Learning Outcome under The Right to Education Act, 2009
- d) Authorities of Chancellor and vice chancellor
- e) Regulation Fees

Total No. of Questions : 10]

PD-1976

[6414]-88

LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LO-0905 : LAW ON EDUCATION

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
- 3) भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) संवैधानिक आणि न्यायिक दृष्टीकोनातून शिक्षणाच्या अधिकारावर तपशीलवार चर्चा करा.
- प्रश्न 2) 'रॅगिंग' ची व्याख्या तपासा आणि उच्च शैक्षणिक संस्थांना लागू होणाऱ्या अँटी रॅगिंग कायद्याचा उद्देश सांगा.
- प्रश्न 3) महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, 2016 अंतर्गत प्रदान केलेले विविध प्राधिकरणे आणि त्यांचे अधिकार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) महाराष्ट्र प्रिव्हेन्शन ऑफ गैरप्रॅक्टिसेस इन एक्झामिनेशन ऍक्ट, 1982 च्या उद्दिष्टे आणि अनुप्रयोग चर्चा करा.
- प्रश्न 5) 1956 च्या कायद्यानुसार विद्यापीठ अनुदान आयोगांना वेगवेगळे अधिकार आहेत. विस्तृत करा.

- प्रश्न 6)** महाराष्ट्र प्रोहिबिशन ऑफ रॅगिंग कायदा, 1999 अंतर्गत विद्यार्थ्यांचे निलंबन, बडतर्फ करण्याच्या गुन्हांच्या खटल्याच्या प्रक्रियेची आणि नियमांची चर्चा करा.
- प्रश्न 7)** केंद्रीय विद्यापीठे, राज्य विद्यापीठे, खाजगी विद्यापीठे आणि डीम्ड विद्यापीठे यांचे तपशीलवार वर्णन करा.
- प्रश्न 8)** महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम, 2016 अंतर्गत शासनाचे नियम बनविण्याचे अधिकार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 9)** अनुच्छेद 12 तपशीलवार स्पष्ट करा आणि संबंधित केस कायद्यांसह शैक्षणिक संस्थांना लागू करा.

भाग - क

- प्रश्न 10)** टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) : **[3 × 5 = 15]**
- अ) अँटी रॅगिंग समिती
- ब) अल्पसंख्याक शैक्षणिक संस्था
- क) शिक्षण हक्क कायदा, 2009 अंतर्गत अभ्यासक्रम पूर्ण करणे आणि शिकण्याचे परिणाम
- ड) कुलपती आणि कुलगुरू यांचे अधिकार
- इ) नियमन शुल्क

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1977

[Total No. of Pages : 4

[6414]-89

Third Year LL.B.

(Third Year of Three Years Course)

LO-0906 : PRINCIPLES OF TAXATION LAW

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer question no. 10 from Part 'C' as directed. Question no. 10 is for 15 marks.*

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Explain The Types Of Assessment And Appellant Procedures.
- Q2)** Define Income from Salary and Explain the Deductions from Salary and Computation of Salary.
- Q3)** Discuss the term 'Tax'. Analysis the objectives and Characteristics of Taxation Laws along with its types.
- Q4)** Discuss the Scope and Objective of GST and Explain Provisions Relating to Levy and Collection of Taxes under the GST.
- Q5)** Enlist the expenses which are admissible while computing the income under the head "Income from Business or Profession".

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Make an overview of provisions relating to Taxation of Legal persons.
- Q7)** What is Rebate and Discuss the Provisions Regarding 'Rebates and Reliefs' under the Income Tax Act, 1961?
- Q8)** Discuss the Provisions Relating to Set off and Carry Forward of Losses under the Income Tax Act, 1961.
- Q9)** Explain the Provisions Relating to Taxation provided under Constitutional law.

PART - C

Q10) Write short notes on any three :

[3 × 5 = 15]

- a) Place of Supply
- b) Audit
- c) Capital Gain
- d) TDS (Tax Deducted at Source)
- e) E-Filing

Total No. of Questions : 10]

PD-1977

[6414]-89

Third Year LL.B.

(Third Year of Three Years Course)

LO-0906 : PRINCIPLES OF TAXATION LAW

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
- 3) निर्देशानुसार भाग क मधील प्रश्न क्रमांक 10 ची उत्तरे. प्रश्न क्र. 10 हे 15 गुणांसाठी आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) मूल्यांकनाचे प्रकार आणि अपीलीय प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) पगारातून मिळणाऱ्या उत्पन्नाची व्याख्या करा आणि पगारातील कपाती आणि पगाराची गणना स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) 'कर' या शब्दाची चर्चा करा. कर आकारणी कायद्यांची उद्दिष्टे आणि वैशिष्ट्ये आणि त्यांच्या प्रकारांचे विश्लेषण करा.
- प्रश्न 4) GST च्या व्याप्ती आणि उद्दिष्टाची चर्चा करा आणि GST अंतर्गत कर आकारणी आणि संकलनाशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5) "व्यवसाय किंवा व्यवसायातील उत्पन्न" या शीर्षकाखाली उत्पन्नाची गणना करताना स्वीकार्य खर्चाची यादी करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6) कायदेशीर व्यक्तींच्या कर आकारणीशी संबंधित तरतुदींचे विहंगावलोकन करा.
- प्रश्न 7) सवलत म्हणजे काय, आणि आयकर कायदा, 1961 अंतर्गत 'सवलत आणि सवलती' बाबतच्या तरतुदींची चर्चा करा?
- प्रश्न 8) आयकर कायदा, 1961 अंतर्गत तोटा सेट ऑफ आणि कॅरी फॉरवर्डशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा.
- प्रश्न 9) घटनात्मक कायद्यांतर्गत प्रदान केलेल्या कर आकारणीशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

भाग - क

प्रश्न 10) कोणत्याही तीनवर लहान टिपा लिहा :

[3 × 5 = 15]

- अ) पुरवठ्याचे ठिकाण
- ब) ऑडिट
- क) भांडवली नफा
- ड) TDS (Tax Deducted at Source)
- इ) ई-भरणे

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1978

[Total No. of Pages : 4

[6414]-90

Third Year LL.B.

(Third Year of Three Years Course)

LO-0907 : LAW OF FORENSIC SCIENCE

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) Answer question No. 10 from Part C as directed. The question No. 10 is for 15 marks.*

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Discuss laws relating to firearms and role of ballistics Firearms & provisions under Arms Act 1959.
- Q2)** What is handwriting analysis? Explain principles behind it, judicial approach and its evidentiary value in court of law.
- Q3)** Explain the modern teachings for collection of evidence and their evidentiary value in the court of law.
- Q4)** Who is Forensic Expert? Explain the relevancy of their opinion as crime scene investigator and psychiatrist and behavioral scientist.
- Q5)** Explain the Meaning and Importance of polygraph test, its Use in Criminal Investigation. What Guidelines are issued by Supreme Court and NHRC in respect of Lie detection techniques?

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** State the importance of forensic science in criminal law.
- Q7)** What are Lie detection techniques. State the guidelines issued by Supreme Court in respect of Lie detection techniques.
- Q8)** What is Cyber Crime? State the importance of Cyber Crime Investigation & its evidentiary value as Digital Evidence in the Court of Law.
- Q9)** Write underlying principle behind brain mapping.

PART - C

Q10) Write notes on (any three) :

[3 × 5 = 15]

- a) Preservation of Medico-legal evidence.
- b) Forensic Detection Dogs
- c) DNA Analysis
- d) Right to Privacy and Right against Self Incrimination
- e) Inquest report.

Total No. of Questions : 10]

PD-1978

[6414]-90

Third Year LL.B.

(Third Year of Three Years Course)

LO-0907 : LAW OF FORENSIC SCIENCE

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :
- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
 - 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
 - 3) निर्देशानुसार भाग क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** बंदुकांशी संबंधित कायदे आणि बॅलिस्टिक्स फायरआर्मस्ची भूमिका व शस्त्र कायदा 1959 अंतर्गत तरतुदींबद्दल चर्चा करा.
- प्रश्न 2)** हस्तलेखन विश्लेषण म्हणजे काय? त्यामागील तत्त्वे, न्यायिक दृष्टीकोन व न्यायालयीन प्रक्रियेत त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3)** पुरावे गोळा करण्याच्या आधुनिक पद्धती आणि न्यायालयीन प्रक्रियेत त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4)** फॉरेंसिक एक्सपर्ट कोण आहेत? गुन्हे घटना अन्वेषक आणि मनोचिकित्सक आणि वर्तणूक शास्त्रज्ञ म्हणून त्यांच्या मताची समर्पकता स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5)** पॉलीग्राफ चाचणीचा अर्थ आणि महत्त्व, त्याचा गुन्हेगारी तपासात उपयोग स्पष्ट करा. खोटे शोधण्याच्या तंत्रासंदर्भात सर्वोच्च न्यायालय आणि NHRC द्वारे कोणती मार्गदर्शक तत्त्वे जारी केली जातात?

- प्रश्न 6)** फौजदारी कायद्यातील न्यायवैद्यक शास्त्राचे महत्त्व सांगा.
- प्रश्न 7)** खोटे शोधण्याचे तंत्र काय आहेत. खोटे शोधण्याच्या तंत्रासंदर्भात सर्वोच्च न्यायालयाने नमूद केलेली मार्गदर्शक तत्वे सांगा.
- प्रश्न 8)** सायबर गुन्हा म्हणजे काय? सायबर गुन्हा तपासाचे महत्त्व आणि न्यायालयीन प्रक्रियेत डिजिटल पुरावा म्हणून त्याचे पुरावे मूल्य सांगा.
- प्रश्न 9)** ब्रेन मॅपिंगमागील मूलभूत तत्त्व लिहा.

भाग - क

- प्रश्न 10)** खालीलपैकी कोणत्याही तीन टीप लिहा : **[3 × 5 = 15]**
- अ) वैद्यकीय-कायदेशीर पुराव्याचे जतन
- ब) न्यायवैद्यकीय शोध श्वान
- क) डीएनए विश्लेषण
- ड) गोपनीयतेचा अधिकार आणि स्वतःच्या अपराधाविरूद्ध अधिकार
- इ) शवविच्छेदन अहवाल

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1979

[Total No. of Pages : 4

[6414]-91

Third Year LL.B.

(Third Year of Three Years Law Course)

LO-0908 : LAND LAWS - I

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

Answer the following questions in detail (Any Three)

- Q1)** Define 'Real Estate Agent' and explain the procedure for the registration of real estate agent and discuss the consequences for non-registration.
- Q2)** Define 'Promoter' and explain the general liabilities of the promoter under the Maharashtra Ownership Flats Act, 1963.
- Q3)** Define 'Allottee' and elaborate Rights, duties and liabilities of allottees under The Real Estate (Regulation and Development) Act, 2016.
- Q4)** What is the definition of 'standard' rent and permitted increase' provided under the Maharashtra Rent Control Act, 1999. When. the Court may fix Standard Rent and permitted increase and under what circumstances this provision is not applicable?
- Q5)** Explain in detail the Composition, Power and Functions of the Real Estate Appellate tribunal provided under The Real Estate (Regulation and Development) Act, 2016.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

Answer the following questions (Any Two) :

- Q6)** Define 'Landlord' and discuss in detail the rights and duties of landlord prescribed under the Maharashtra Rent Control Act, 1999.
- Q7)** Explain the provisions of The Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966 relating to the Control of Development and use of Land included in Development Plans.
- Q8)** What are the special provisions under the Maharashtra Rent Control Act, 1999 for recovery of possession in certain cases under section 23 and 24 of the Act?
- Q9)** Define Apartment and elaborate the provisions relating to the common areas and facilities provided under the Maharashtra Apartment Ownership Act, 1970.

PART - C

Q10) Write Short Notes (Any Three) :

[3 × 5 = 15]

- a) Object, Application of The Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966
- b) Real estate project
- c) Competent authority under the Maharashtra Rent Control Act, 1999
- d) Rights and liabilities of flat taker under MOFA
- e) Filing of complaints under RERA

PD-1979

[6414]-91

Third Year LL.B.

(Third Year of Three Years Law Course)

LO-0908 : जमीन कायदे - I

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :
- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
 - 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
 - 3) भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.
 - 4) अधिकांराचे आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

कोणतेही तीन प्रयत्न करा.

- प्रश्न 1)** 'रिअल इस्टेट एजंट' परिभाषित करा आणि रिअल इस्टेट एजंटच्या नोंदणीची प्रक्रिया स्पष्ट करा आणि नोंदणी न केल्यामुळे होणाऱ्या परिणामांची चर्चा करा.
- प्रश्न 2)** 'प्रवर्तक' परिभाषित करा आणि महाराष्ट्र मालकी सदनिका कायदा, 1963 अंतर्गत प्रवर्तकाच्या सामान्य दायित्वांचे स्पष्टीकरण करा.
- प्रश्न 3)** 'वाटपग्रही' ची व्याख्या करा आणि स्थावर संपदा (नियमन आणि विकास) कायदा, 2016 अंतर्गत वाटपग्रहिचे अधिकार, कर्तव्ये आणि दायित्वे विस्तृत करा.
- प्रश्न 4)** महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण अधिनियम, 1999 अंतर्गत प्रदान केलेल्या 'प्रमाण भाडे आणि अनुज्ञात वाढ' ची व्याख्या काय आहे. न्यायालय प्रमाण भाडे आणि अनुज्ञात वाढ केव्हा निश्चित करू शकते आणि कोणत्या परिस्थितीत ही तरतूद लागू होणार नाही ?
- प्रश्न 5)** स्थावर संपदा (नियमन आणि विकास) कायदा, 2016 अंतर्गत प्रदान केलेल्या रिअल इस्टेट अपील न्यायाधिकरणाची रचना, अधिकार आणि कार्ये तपशीलवार स्पष्ट करा.

कोणतेही दोन प्रयत्न करा.

- प्रश्न 6)** 'घरमालक परिभाषित करा आणि महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण कायदा, 1999 अंतर्गत विहित केलेल्या घरमालकांचे हक्क आणि कर्तव्ये यांची तपशीलवार चर्चा करा.
- प्रश्न 7)** महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगररचना अधिनियम, 1966 मधील विकास आराखड्यांमध्ये समविष्ट केलेल्या जमिनीच्या विकास आणि वापराच्या नियंत्रणाशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8)** महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण अधिनियम, 1999 अन्वये कायद्याच्या कलम 23 आणि 24 अंतर्गत विवक्षित प्रकरणांमध्ये कब्जा वसूल करण्यासाठी कोणत्या विशेष तरतुदी आहेत?
- प्रश्न 9)** वेश्म परिभाषित करा आणि महाराष्ट्र वेश्म मालकी अधिनियम, 1970 अंतर्गत सामान्य क्षेत्रे आणि प्रदान केलेल्या सुविधांशी संबंधित तरतुदी विस्तृत करा.

भाग - क

- प्रश्न 10)** लहान टिपा लिहा (कोणत्याही तीन) : **[3 × 5 = 15]**
- अ) महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगर रचना अधिनियम, 1966 उद्देश आणि अनुप्रयोग
- ब) रिअल इस्टेट प्रकल्प
- क) महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण अधिनियम, 1999 अंतर्गत सक्षम प्राधिकारी
- ड) MOFA अंतर्गत वेश्म घेणाऱ्याचे हक्क आणि दायित्वे
- इ) स्थावर संपदा (नियमन आणि विकास) कायदा 2016 अंतर्गत तक्रारी दाखल करणे

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1980

[Total No. of Pages : 4

[6414]-92

Third Year LL.B.

(Third Year of Three Years Course)

LO-0909 : INTERNATIONAL LAW ON AIR, SPACE AND
SEA

(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

PART - A

[3 × 15 = 45]

Q1) Explain Nature and scope with sources of Air law.

Q2) Explain in detail the Chicago convention 1944.

Q3) Discuss about legislative administrative and judicial functions of ICAO.

Q4) Discuss the Aircraft Rules 1937 with updates.

Q5) Explain fundamental principles of space law.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Discuss in detail the Rescue agreement 1968.
- Q7)** Explain Historical background of law of Sea.
- Q8)** Define in detail about UN conference on the law of Sea.
- Q9)** Discuss in detail about Human Habitation on the moon and other celestial bodies with the issues of space settlements and property rights.

PART - C

Q10) Attempt any Three short notes :

[3 × 5 = 15]

- a) The Liability Convention 1975
- b) The Moon treaty.
- c) Seabed Mining
- d) Continental shelf
- e) Emerging issues of space Environment

Total No. of Questions : 10]

PD-1980

[6414]-92

Third Year LL.B.

(Third Year of Three Years Course)

LO-0909 : हवा, अंतराळ आणि समुद्र वरील आंतरराष्ट्रीय
कायदा

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग क मधील प्रश्न कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) वायुकायद्याच्या स्रोतांसह स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) शिकागो अधिवेशन 1944 चे तपशीलवार वर्णन करा.
- प्रश्न 3) ICAO च्या कायदेशीर प्रशासकीय आणि न्यायिक कार्याबद्दल चर्चा करा.
- प्रश्न 4) विमान नियम 1937 वर अद्यतनांसह चर्चा करा.
- प्रश्न 5) अवकाश कायद्याची मूलभूत तत्त्वे स्पष्ट करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6)** बचाव करार 1968 ची सविस्तर चर्चा करा.
- प्रश्न 7)** समुद्राच्या कायद्याची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8)** समुद्राच्या कायद्यावरील संयुक्त राष्ट्र परिषदेबद्दल तपशीलवार व्याख्या करा.
- प्रश्न 9)** चंद्रावरील मानवी वस्ती आणि इतर खगोलीय पिंडावरील अंतराळातील वसाहती आणि मालमत्तेचा अधिकाराबाबत चर्चा करा.

भाग - क

- प्रश्न 10)** कोणत्याही तीन लहान टिपा लिहा. [3 × 5 = 15]
- अ) दायित्व करार 1975
- ब) चंद्र करार
- क) समुद्र खाणकाम
- ड) खंडीय शेल्फ
- इ) अंतराळ पर्यावरणाच्या उद्योन्मुख समस्या

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-2858

[Total No. of Pages : 4

[6414]-93

T.Y. LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LC-1001 : LAW OF CRIMINAL PROCEDURE

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any *THREE* questions from part A. Each question carries 15 marks.
- 2) Answer any *TWO* questions from part B, Each question carries 10 marks.
- 3) Answer question no. 10 from part C as directed. Question No 10 is for 15 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1) Explain briefly the concept of plea bargaining under the Bharatiya Nagarik Suraksha Sanhita, 2023.
- Q2) What is bail? What are the circumstances in which bail can be granted in non-bailable offences?
- Q3) Explain the special procedure for adoption under the Juvenile Justice Act 1986.
- Q4) Explain briefly the constitution of criminal courts under the Bharatiya Nagarik Suraksha Sanhita, 2023.
- Q5) What is the first information report? Explain briefly the procedure relating to the first information under the Bharatiya Nagarik Suraksha Sanhita, 2023.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6) Describe the procedure for submission of death sentences for confirmation under the Bharatiya Nagarik Suraksha Sanhita, 2023.
- Q7) Explain the condition requisites for the initiation of proceedings before the Magistrate.

P.T.O.

- Q8)** Describe the procedure relating to the production of things under the Bharatiya
Nagarik Suraksha Sanhita, 2023
- Q9)** Describe the role of Probation Officers under the Probation of Offenders
Act 1958.

PART - C

[3 × 5 = 15]

Q10) Write a note on any THREE

- a) Transfer of criminal cases
- b) Revisional Jurisdiction
- c) Compoundable offences
- d) Discharge
- e) Maintenance of Public Order

Total No. of Questions : 10]

PD-2858

[6414]-93

T.Y. LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LC-1001 : LAW OF CRIMINAL PROCEDURE

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
3) भाग क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर निर्देशानुसार द्या. प्रश्न क्रमांक 10 15 गुणांसाठी आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता, 2023 अंतर्गत प्ली वार्गेनिंगची संकल्पना थोडक्यात स्पष्ट करा.
प्रश्न 2) जामीन म्हणजे काय? अजामीनपात्र गुन्ह्यांमध्ये कोणत्या परिस्थितीत जामीन मिळू शकतो?
प्रश्न 3) बाल न्याय कायदा 1986 अंतर्गत दत्तक घेण्याची विशेष प्रक्रिया स्पष्ट करा.
प्रश्न 4) भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता, 2023 अंतर्गत फौजदारी न्यायालयांची रचना थोडक्यात स्पष्ट करा.
प्रश्न 5) प्रथम माहिती अहवाल काय आहे? भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता, 2023 अंतर्गत प्रथम माहिती अहवालशी संबंधित प्रक्रिया थोडक्यात स्पष्ट करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6)** भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता, 2023 अंतर्गत पुष्टीकरणासाठी मृत्युदंडाची शिक्षा सादर करण्याच्या प्रक्रियेचे वर्णन करा.
प्रश्न 7) दंडाधिकाऱ्यांसमोर कार्यवाही सुरू करण्यासाठी आवश्यक असलेल्या अटी स्पष्ट करा.
प्रश्न 8) भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता, 2023 अंतर्गत वस्तूंच्या सादरिकरण संबंधित प्रक्रिया स्पष्ट करा.
प्रश्न 9) प्रोबेशन ऑफ ऑफेंडर्स ॲक्ट 1958 अंतर्गत प्रोबेशन अधिकाऱ्यांची भूमिका स्पष्ट करा.

प्रश्न 10) कोणत्याही तीन गोष्टींवर एक टीप लिहा :

- अ) फौजदारी खटल्यांचे हस्तांतरण
- ब) पुनरावलोकन अधिकारक्षेत्र
- क) समझोतायोग्य गुन्हे
- ड) मुक्तता
- इ) सार्वजनिक सुव्यवस्था राखणे

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1981

[Total No. of Pages : 4

[6414]-94

T.Y. LL.B.

(Third Year of Three Years Law Course)

LC-1002 : ADMINISTRATIVE LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any Three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any Two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.
- 4) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

[45]

- Q1)** Discuss nature, scope and applicability of Doctrine of Legitimate Expectation in India.
- Q2)** Doctrine of Ultra Vires is concerned with legality and not with the policy underlying the impugned rules.
- Q3)** Critically examine Dicey's concept of the 'Rule of Law'.
- Q4)** Give a Comparative Analysis of Indian and English Law (Judicial) on Doctrine of Bias.
- Q5)** What is Delegated Legislation ? Explain Delgatus Non Protest Delegare.

P.T.O.

PART - B

[20]

- Q6)** Government power to enter into contract is prescribed by the constitution which is different and independent from the Contract Act. Examine
- Q7)** Explain the impact of the Right to Information Act, 2005 on Administrative Law.
- Q8)** Institution of Lokpal and lokayukta aimed at to curb maladministration by the public authorities. Explain.
- Q9)** Explain the Tortious Liability of the State with the help of recent judicial pronouncements.

PART - C

Q10) Write short note on (Any Three) :

[15]

- a) Sub-delegation.
- b) Separation of Power Theory.
- c) Doctrine of legitimate expectation.
- d) Writ of mandamus.
- e) Commission of Inquiry.

Total No. of Questions : 10]

PD-1981

[6414]-94

T.Y. LL.B.

(Third Year of Three Years Law Course)

LC-1002 : प्रशासकीय कायदा

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग क मधील प्रश्न कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.
- 4) उजवीकडील आकृती पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग - अ

[45]

- प्रश्न 1) भारतातील कायदेशीर अपेक्षा या सिद्धांताचे स्वरूप, व्याप्ती आणि उपयुक्तता यावर चर्चा करा.
- प्रश्न 2) अल्ट्रा वायर्सचा सिद्धांत कायदेशीरतेशी संबंधित आहे आणि विवादित नियमांमध्ये अंतर्भूत असलेल्या धोरणाशी संबंधित नाही.
- प्रश्न 3) डायसीच्या 'कायद्याचे राज्य' या संकल्पनेचे गंभीरपणे परीक्षण करा.
- प्रश्न 4) पक्षपात सिद्धांताबद्दल भारतीय आणि इंग्रजी कायद्याचे (न्यायिक) तुलनात्मक विश्लेषण द्या.
- प्रश्न 5) प्रतिनिधित्व कायदा म्हणजे काय? प्रतिनिधी निषेध न करणारे प्रतिनिधी स्पष्ट करा.

- प्रश्न 6)** करारामध्ये प्रवेश करण्याचा सरकारी अधिकार संविधानाने निर्धारित केला आहे जो करार कायद्यापेक्षा वेगळा आणि स्वतंत्र आहे. तपासा.
- प्रश्न 7)** माहितीचा अधिकार अधिनियम, 2005 या प्रशासकीय कायद्यावर काय परिणाम झाला ते स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8)** सार्वजनिक अधिकाऱ्यांच्या कुशासनाला आळा घालण्याच्या उद्देशाने लोकपाल आणि लोकायुक्ता संस्था? समजावून सांगा.
- प्रश्न 9)** अलीकडील न्यायालयीन निर्णयांच्या मदतीने राज्याची टोर्चियस लायबिलिटी स्पष्ट करा.

भाग - क

- प्रश्न 10)** टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) :

[15]

- अ) उपविभाग
- ब) सत्तेचे पृथक्करण सिद्धांत
- क) वैद्य अपेक्षांचा सिद्धांत
- ड) आदेशाचे लेखन
- इ) चौकशी आयोग

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1982

[Total No. of Pages : 4

[6414]-95

T.Y. LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LC-1003 : Company Law

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer question No.10 from Part C as directed. The question No.10 is for 15 marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** “A Company is an artificial person created by law with a perpetual succession and a common seal”. Comment and justify with the help of case laws.
- Q2)** Explain the types of Companies. Elaborate the rights and privileges of a Private Company under the Companies Act, 2013.
- Q3)** What is Lifting of Corporate Veil? State the statutory provisions under which Corporate Veil may be lifted.
- Q4)** Define Public Company. State the procedure for conversion of a public company into a private company.
- Q5)** Explain in detail the types of meetings. Discuss the requisites of a Valid meeting with the help of case laws.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** What is the doctrine of 'Indoor Management'? Discuss the exceptions to Indoor Management.
- Q7)** Who can be a director? State the various modes of appointing a director of a public company.
- Q8)** Explain in detail the statutory duties of a director of a company.
- Q9)** Explain the Composition and Powers of National Company Law Tribunal.

PART - C

Q10) Write short notes on (Any Three) :

[3 × 5 = 15]

- a) Independent Director
- b) Doctrine of Constructive Notice
- c) Winding Up
- d) Kinds of Shares
- e) Memorandum of Association

Total No. of Questions : 10]

PD-1982

[6414]-95

T.Y. LL.B.

(Third Year of Three Year Law Course)

LC-1003 : Company Law

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
- 3) निर्देशानुसार भाग क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) “कंपनी ही कायद्याने शाश्वत उत्तराधिकार आणि सामान्य शिक्का असलेली एक कृत्रिम व्यक्ती आहे”. केस कायद्यांच्या मदतीने टिप्पणी करा आणि समर्थन द्या.
- प्रश्न 2) कंपन्यांचे प्रकार स्पष्ट करा. कंपनी कायदा, 2013 अंतर्गत खाजगी कंपनीचे अधिकार आणि विशेषाधिकार विस्तृत करा.
- प्रश्न 3) कॉर्पोरेट बुरखा उचलणे म्हणजे काय? वैधानिक तरतुदी सांगा ज्या अंतर्गत कॉर्पोरेट बुरखा उचलला जाऊ शकतो.
- प्रश्न 4) सार्वजनिक कंपनीची व्याख्या करा. खाजगी कंपनी सार्वजनिक कंपनीत कशी बदलू शकते?
- प्रश्न 5) बैठकांचे प्रकार तपशीलवार सांगा. केस कायद्यांच्या मदतीने वैध बैठकीच्या आवश्यक गोष्टींवर चर्चा करा.

- प्रश्न 6)** 'इनडोअर मॅनेजमेंट'चा सिद्धांत काय आहे? इनडोअर मॅनेजमेंटच्या अपवादांची चर्चा करा.
- प्रश्न 7)** कंपनीच्या संचालक कोण होऊ शकतो? सार्वजनिक कंपनीचे संचालक नियुक्त करण्याच्या विविध पद्धती सांगा.
- प्रश्न 8)** कंपनीच्या संचालकाची वैधानिक कर्तव्ये तपशीलवार सांगा.
- प्रश्न 9)** राष्ट्रीय कंपनी कायदा न्यायाधिकरणाची रचना आणि अधिकार स्पष्ट करा.

भाग - क

- प्रश्न 10)** कोणत्याही तीनवर लहान नोट्स लिहा.

[3 × 5 = 15]

- अ) स्वतंत्र संचालक
- ब) विधायक सूचनेचा सिद्धांत
- क) वाइंडिंग अप
- ड) शेअर्सचे प्रकार
- इ) मेमोरँडम ऑफ असोसिएशन

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1983

[Total No. of Pages : 4

[6414]-96

T.Y. LL.B. (Three Year Law Course)

LO-1005 : ELECTION LAWS

(2017 Pattern) (Semester - VI) (Optional)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each for 15 Marks.*
- 2) Answer any two questions from Part B. Each for 10 Marks.*
- 3) Write three short notes from Part C. Each for 5 Marks.*

PART - A

Answer the following questions in detail (Any Three) :

[3×15=45]

- Q1)** Write an explanatory note on corrupt electoral practice in the light of the landmark judgment of '*Indira Nehru-Gandhi V. Raj Narayan*'.
- Q2)** Discuss the provisions of Election of President under the Constitution of India.
- Q3)** Explain the concept of Representation and participation of people. Explain the Modes of Election.
- Q4)** Discuss the procedure of Nomination, Scrutiny and Withdrawal of Candidature of an Election Candidate.
- Q5)** Explain the Importance of Independence of the Election Commission. Describe the Conduct of elections under The Conduct of Election Rules, 1961.

P.T.O.

PART - B

Answer the following questions in detail (Any Two) :

[2×10=20]

Q6) Explain the Constitutional and legal provisions pertaining to Election to the House of People.

Q7) Write a detailed note on Registration and Recognition of Political Parties.

Q8) What is Delimitation? Explain the delimitation of constituencies for House of People and State Assembly.

Q9) Discuss the process of Preparation and Revision of Electoral Rolls.

PART - C

Q10) Write Short Notes (Any Three) :

[3×5=15]

- a) Proportional Representation
- b) Election of the Legislative Assembly.
- c) *Lily Thomas v. Union of India*
- d) Setting aside Elections
- e) Opinion Poll and Exit Poll

Total No. of Questions : 10]

PD1983

[6414]-96

T.Y. LL.B. (Three Year Law Course)

LO-1005 : ELECTION LAWS

(2017 Pattern) (Semester - VI) (Optional)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी.
 - 3) भाग-क मधील तीन टिपा लिहा. प्रत्येकी 5 गुण.
-

भाग-अ

खालील प्रश्नांची तपशीलवार उत्तरे द्या. (कोणतेही तीन)

[3×15=45]

प्र.1) 'इंदिरा गांधी-नेहरू विरुद्ध राज नारायण' च्या ऐतिहासिक निकालाच्या प्रकाशात भ्रष्ट निवडणूक पद्धतीवर स्पष्टीकरणात्मक टीप लिहा.

प्र.2) भारतीय राज्यघटनेतील राष्ट्रपती निवडीच्या तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.3) लोकप्रतिनिधी आणि सहभागाची संकल्पना स्पष्ट करा. निवडणुकीच्या पद्धती स्पष्ट करा.

प्र.4) निवडणूक उमेदवाराचे नामांकन, छाननी आणि उमेदवारी मागे घेण्याच्या प्रक्रियेची चर्चा करा.

प्र.5) निवडणूक आयोगाच्या स्वातंत्र्याचे महत्त्व स्पष्ट करा. निवडणूक आचार नियम, 1961 अंतर्गत निवडणुकीच्या आचाराचे वर्णन करा.

भाग-ब

खालील प्रश्नांची तपशीलवार उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन)

[2×10=20]

प्र.6) लोकसभेच्या निवडणुकीशी संबंधित घटनात्मक आणि कायदेशीर तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.7) राजकीय पक्षांची नोंदणी आणि मान्यता यावर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.8) सीमांकन म्हणजे काय? लोकसभेसाठी आणि राज्य विधानसभेसाठी मतदारसंघाचे परिसीमन स्पष्ट करा.

प्र.9) मतदार याद्या तयार करण्याच्या आणि पुनपरिक्षणाच्या प्रक्रियेवर चर्चा करा.

भाग-क

प्र.10) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

[3×5=15]

- अ) आनुपातिक प्रतिनिधित्व
- ब) विधानसभा निवडणूक
- क) लिली थॉमस विरुद्ध भारत संघ
- ड) निवडणुका बाजूला ठेवून
- इ) मत सर्वेक्षण आणि जनमत चाचणी (ओपिनियन पोल आणि एक्झिट पोल)

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1984

[Total No. of Pages : 4

[6414]-97

Third Year LL.B (Three Year Course)

LO 1006 : (B) BANKRUPTCY AND INSOLVENCY LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) Answer question No. 10 from Part C as directed. Each question under Part C is for 5 marks.*

PART - A

[3×15=45]

- Q1)** Discuss in detail the composition, Powers and functions of Insolvency and Bankruptcy Board of India according to The Insolvency and Bankruptcy Code, 2016.
- Q2)** Examine the provisions relating Adjudicating Authorities for Corporate Persons, under the Insolvency and Bankruptcy Code, 2016.
- Q3)** Explain the meaning of insolvency and bankruptcy. Discuss the origin of Insolvency and bankruptcy laws in India.
- Q4)** Analyze the provisions related to fast-track corporate insolvency resolution process.
- Q5)** Critically examine the Insolvency and Bankruptcy Code vis-à-vis The Securitization and Reconstruction of Financial Assets and Enforcement of Security Interest Act, 2002.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

- Q6)** Explain the insolvency resolution process for individuals under Insolvency and Bankruptcy Code, 2016.
- Q7)** Analyse the penalties provided in The Insolvency and Bankruptcy Code, 2016 for the offences committed by debtor, creditor and the bankrupt.
- Q8)** Explain the provisions relating Liquidation process for Corporate Persons under The Insolvency and Bankruptcy Code, 2016.
- Q9)** Write a note on “Information utilities”.

PART - C

Q10) Give short notes on any three:

[3×5=15]

- a) World Bank Principles for Effective Insolvency and Creditor Rights
- b) Insolvency and Bankruptcy Code vis-a-vis The Companies Act, 2013
- c) Financial information
- d) Inspection and investigation
- e) Insolvency professional agencies

Total No. of Questions : 10]

PD1984

[6414]-97

Third Year LL.B (Three Year Course)

LO 1006 : (B) BANKRUPTCY AND INSOLVENCY LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
 - 3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. भाग-क अंतर्गत प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
-

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी कोड, 2016 नुसार भारतीय दिवाळखोरी बोर्ड ची रचना, शक्ती आणि कार्ये यांची तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.2) दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी संहिता, 2016 अंतर्गत, कॉर्पोरेट व्यक्तींसाठी निर्णय घेणाऱ्या प्राधिकरणांशी संबंधित तरतुदींचे परीक्षण करा.

प्र.3) दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरीचा अर्थ स्पष्ट करा. भारतातील दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी कायद्याच्या उगमाची चर्चा करा.

प्र.4) जलद-ट्रक कॉर्पोरेट दिवाळखोरी निराकरण प्रक्रियेशी संबंधित तरतुदींचे विश्लेषण करा.

प्र.5) दि सिव्युरिटायझेशन अँड रिकन्स्ट्रक्शन ऑफ फायनान्शियल सेट्स अँड इनफोर्समेंट ऑफ सिव्युरिटी इंटरेस्ट अँक्ट, 2002 विरुद्ध दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी कोडचे गंभीरपणे परीक्षण करा.

- प्र.6)** दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी कोड, 2016 अंतर्गत व्यक्तींसाठी दिवाळखोरी निराकरण प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- प्र.7)** दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी संहिता, 2016 मध्ये कर्जदार, कर्जदार आणि दिवाळखोरांनी केलेल्या गुन्ह्यांसाठी प्रदान केलेल्या दंडांचे विश्लेषण करा.
- प्र.8)** दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी कोड, 2016 अंतर्गत कॉर्पोरेट व्यक्तींसाठी लिक्विडेशन प्रक्रियेशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्र.9)** “माहिती उपयुक्तता” वर एक तपशीलवार टिप लिहा.

भाग-क

प्र.10) कोणत्याही तीनवर लहान नोट्स द्या.

[3×5=15]

- अ) प्रभावी दिवाळखोरी आणि कर्जदार अधिकारांसाठी जागतिक बँकेची तत्त्वे
- ब) दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी कोड कंपनी कायदा, 2013
- क) आर्थिक माहिती
- ड) तपासणी आणि तपास
- इ) दिवाळखोरी व्यावसायिक एजन्सी

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD1985

[Total No. of Pages : 4

[6414]-98

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LO-1007(C): COMPARATIVE CRIMINAL JUSTICE SYSTEM

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.*
- 2) Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.*
- 3) Answer any three questions from Part-C. Each question in Part-C is for 05 marks.*

PART - A (Attempt Any Three)

[3×15=45]

Q1) Does the death penalty violates human rights? How does the death penalty affect the society?

Q2) Write a detail note on Adversarial trials in England and India.

Q3) What is impact of International Criminal Justice on Comparative Criminal Justice? Explain in detail.

Q4) Write a critical note on Plea Bargaining System in America and India.

Q5) Define Police and Policing and explain the evaluation of Police System in India.

P.T.O.

PART - B (Attempt Any Two)

[2×10=20]

Q6) What is the impact of Comparative Criminal Justice on Indian Criminal Law?

Q7) Write a critical note on Trial in Islamic Legal Tradition.

Q8) Explain the various rules relating to the prosecution and pre-trial justice in Netherland and America.

Q9) What are the powers of investigating agencies in Crime Control Model?

PART - C (Attempt Any Three)

[3×5=15]

Q10) Write short notes:

- a) Policing corruption
- b) UN Guidelines on role of Prosecutors
- c) Jury System in India
- d) Rise of private policing
- e) Community Policing

Total No. of Questions : 10]

PD1985

[6414]-98

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LO-1007(C): COMPARATIVE CRIMINAL JUSTICE SYSTEM

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
 - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
 - 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
-

भाग-अ (कोणतेही तीन प्रयत्न करा)

[3×15=45]

प्र.1) फाशीची शिक्षा मानवी हक्कांचे उल्लंघन करते का? फाशीच्या शिक्षेचा समाजावर कसा परिणाम होतो?

प्र.2) इंग्लंड आणि भारतातील विरोधी चाचण्यांवर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.3) आंतरराष्ट्रीय गुन्हेगारी न्यायाचा तुलनात्मक गुन्हेगारी न्यायावर काय परिणाम होतो? सविस्तर समजावून सांगा.

प्र.4) अमेरिका आणि भारतातील प्लनी बार्गेनिंग सिस्टीमवर एक गंभीर टीप लिहा.

प्र.5) पोलिस आणि पोलिसिंगची व्याख्या करा आणि भारतातील पोलिस यंत्रणेचे मूल्यमापन स्पष्ट करा.

प्र.6) तुलनात्मक फौजदारी न्यायाचा भारतीय फौजदारी कायद्यावर काय परिणाम होतो?

प्र.7) इस्लामिक कायदेशीर परंपरेतील ट्रायलवर एक गंभीर टीप लिहा.

प्र.8) नेदरलँड आणि अमेरिकेतील खटला आणि खटलापूर्व न्यायाशी संबंधित विविध नियमांचे स्पष्टीकरण द्या.

प्र.9) गुहे नियंत्रण मॉडेलमध्ये तपास यंत्रणांना काय अधिकार आहेत?

प्र.10) टीप लिहा.

- अ) पोलिसी भ्रष्टाचार
- ब) अभियोजकांच्या भूमिकेवर UN मार्गदर्शक तत्त्वे
- क) भारतातील ज्युरी प्रणाली
- ड) खाजगी पोलिसिंगचा उदय
- इ) समुदाय पोलिसिंग

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1986

[Total No. of Pages : 4

[6414]-99

Third Year LL.B.

(Three Year Course)

LO - 1008 : Land Laws - II

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any three questions from PartA. Each question in part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C. Each question in part C is for 5 marks.*

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1)** Discuss the provision relating to assessment and settlement of land revenue of agricultural lands under Maharashtra Land Revenue Code 1966.
- Q2)** Explain the provisions relating to Boundary and Boundary Mark under the Maharashtra Land Revenue Code 1966?
- Q3)** Explain record of rights and Explain in detail the particulars to be included in Records of Rights as per the provisions of the Maharashtra Land Revenue Code, 1966.
- Q4)** Explain provisions of termination of tenancies by default of tenant under Maharashtra Tenant and Agricultural Lands Act 1948.
- Q5)** What are the grounds for vesting of management of estate in state Government? Explain the provisions regarding management of estate held by landholder under Maharashtra Tenancy and Agricultural Lands Act 1948.

P.T.O.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6)** Discuss the procedure for consolidation under the Maharashtra Prevention of Fragmentation and Consolidation of Holdings Act 1947.
- Q7)** Discuss the provisions relating to distribution of surplus land under The Maharashtra Agricultural Lands (Ceiling on Holdings) Act, 1961.
- Q8)** Discuss the powers and procedure of mamlatdars court under Mamlatdars Court Act 1906.
- Q9)** What are the provisions of Appeal, Revision & Review application under the Bombay Tenancy & Agricultural Land Act, 1948?

PART - C

Q10) Write short notes on any three:

[3 × 5 = 15]

- a) Relinquishment of land
- b) Permanent tenant
- c) Nistar Patrak
- d) Compensation under The Maharashtra Agricultural Lands (Ceiling on Holdings) Act, 1961
- e) Wazib-ul-arz

PD-1986

[6414]-99

Third Year LL.B.

(Three Year Course)

LO - 1008 : Land Laws - II

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) उत्तर द्या भाग अ मधील कोणतेही तीन प्रश्न. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) उत्तर द्या भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्न. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) उत्तर द्या भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्न. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता 1966 अन्वये शेतजमिनींच्या जमीन महसूलाचे मुल्यांकन आणि सेटलमेंटशी संबंधित तरतुदीची चर्चा करा.
- प्रश्न 2) महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता 1966 अंतर्गत सीमा आणि सीमा चिन्हाशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) अधिकारांचे रेकॉर्ड स्पष्ट करा आणि महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, 1966 मधील तरतुदीनुसार अधिकारांच्या अभिलेखांमध्ये समाविष्ट करावयाचे तपशील तपशीलवार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) महाराष्ट्र भाडेकरू आणि शेतजमीन अधिनियम 1948 अन्वये भाडेकरूच्या चुकांमुळे भाडेकरू संपुष्टात आणण्याच्या तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5) राज्य सरकारमध्ये इस्टेटचे व्यवस्थापन सोपवण्याची कोणती कारणे आहेत? महाराष्ट्र भाडेकरू आणि शेतजमीन अधिनियम 1948 अन्वये जमीनधारकाच्या ताब्यात असलेल्या इस्टेटच्या व्यवस्थापनाबाबतच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6) महाराष्ट्र प्रिव्हेन्शन ऑफ फ्रॉगमेंटेशन अँड कन्सोलिडेशन ऑफ होल्डिंग्स ऐक्ट 1947 अंतर्गत एकत्रीकरणाच्या प्रक्रियेची चर्चा करा.
- प्रश्न 7) महाराष्ट्र शेतजमिनी (होल्डिंगची कमाल मर्यादा) अधिनियम, 1961 अंतर्गत अतिरिक्त जमिनीच्या वितरणाशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा.
- प्रश्न 8) मामलतदार न्यायालय अधिनियम 1906 अंतर्गत मामलतदार न्यायालयाचे अधिकार आणि कार्यपद्धती यांची चर्चा करा.
- प्रश्न 9) मुंबई भाडेकरू आणि शेतजमीन कायदा, 1948 अंतर्गत अपील, पुनरावृत्ती आणि पुनरावलोकन अर्जाच्या तरतुदी काय आहेत?

भाग - क

प्रश्न 10) कोणत्याही तीनवर लहान नोट्स लिहा:

[3 × 5 = 15]

- अ) जमिनीचा त्याग
- ब) कायम भाडेकरू
- क) निस्तर पत्रक
- ड) महाराष्ट्र शेतजमीन (होल्डिंगची कमाल मर्यादा) अधिनियम, 1961 अंतर्गत भरपाई
- इ) वजीब-उल-अर्ज

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-3916

[Total No. of Pages : 4

[6414]-100R

T.Y. LL.B.

(Third Year of Three Years Law Course)

LO - 1009 : HUMANITARIAN AND REFUGEE LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer any 3 questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.
- 4) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

[3 × 15 = 45]

- Q1) What are the importance of study of International Humanitarian Law. Give detailed note on History and Development of International Humanitarian Law.
- Q2) Discuss the importance of Geneva Conventions. What are the provisions of first Geneva Convention which protects wounded and sick soldiers on land during war 1949.
- Q3) Explain how United Nations relief and rehabilitation Administration is contributing for the upliftment of refugees in the light of development of International Refugee Law.
- Q4) What is Meaning of Refugee Under various International Documents. Give an overview of Human Rights of Refugees.
- Q5) What are Basic issues involved in Implementation of International Humanitarian Law? Discuss the Grave Breaches of Geneva Conventions and Additional Protocols.

PART - B

[2 × 10 = 20]

- Q6) Discuss the detail the legal and Constitutional Provisions relating to Refugees in India.
- Q7) Write a detailed note the second Geneva Convention which protects wounded, sick and shipwrecked military personnel at sea during war 1949.

P.T.O.

Q8) What is the International Framework for Refugee Protection in relation to Non-refoulement Non-discrimination?

Q9) Role of NHRC in the protection of Refugees rights with the help of relevant case laws.

PART - C

Q10) Write short notes on (Any Three) :

[3 × 5 = 15]

- a) Meaning of International Human Rights Law.
- b) Martens Clause.
- c) Asylum.
- d) Human Rights of Refugee.
- e) Protection of Cultural Property.

PD-3916

[6414]-100R

T.Y. LL.B.

(Third Year of Three Years Law Course)

LO - 1009 : HUMANITARIAN AND REFUGEE LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना : 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
- 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) आंतरराष्ट्रीय मानवतावादी कायद्याच्या अभ्यासाचे महत्त्व काय आहे. आंतरराष्ट्रीय मानवतावादी कायद्याचा इतिहास आणि विकास यावर तपशीलवार नोंद द्या.
- प्रश्न 2) जिनिव्हा अधिवेशनांच्या महत्त्वाची चर्चा करा. 1949 च्या युद्धादरम्यान जमिनीवर जखमी झालेल्या आणि आजारी सैनिकांचे संरक्षण करणाऱ्या पहिल्या जिनिव्हा कराराच्या तरतुदी काय आहेत.
- प्रश्न 3) आंतरराष्ट्रीय निर्वासित कायद्याच्या विकासाच्या प्रकाशात संयुक्त राष्ट्रांचे मदत आणि पुनर्वसन प्रशासन निर्वासितांच्या उत्थानासाठी कसे योगदान देत आहे ते स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) विविध आंतरराष्ट्रीय दस्तऐवजांतर्गत निर्वासित म्हणजे काय. निर्वासितांच्या मानवी हक्कांचे विहंगावलोकन द्या.
- प्रश्न 5) आंतरराष्ट्रीय मानवतावादी कायद्याच्या अंमलबजावणीमध्ये कोणत्या मूलभूत समस्यांचा समावेश आहे? जिनिव्हा करार आणि अतिरिक्त प्रोटोकॉलच्या गंभीर उल्लंघनांची चर्चा करा.

भाग - ब

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6) भारतातील निर्वासितांशी संबंधित कायदेशीर आणि घटनात्मक तरतुदींची तपशीलवार चर्चा करा.
- प्रश्न 7) युद्ध 1949 दरम्यान समुद्रात जखमी, आजारी आणि जहाज कोसळलेल्या लष्करी कर्मचाऱ्यांचे संरक्षण करणारे दुसरे जिनिव्हा अधिवेशन तपशीलवार नोंद लिहा.

प्रश्न 8) नॉन रिफ्युलेमेंट गैर – भेदभावाच्या संदर्भात निर्वासित संरक्षणासाठी आंतरराष्ट्रीय फ्रेमवर्क काय आहे?

प्रश्न 9) संबंधित केस कायद्यांच्या मदतीने निर्वासितांच्या हक्कांच्या संरक्षणामध्ये NHRC ची भूमिका.

भाग – क

प्रश्न 10) खालीलपैकी कोणत्याही तीन लघु नोट्सची उत्तरे द्या.

[3 × 5 = 15]

अ) आंतरराष्ट्रीय मानवाधिकार कायद्याचा अर्थ

ब) मार्टिन्स क्लॉज

क) आश्रय

ड) निर्वासितांचे मानवी हक्क

इ) सांस्कृतिक संपत्तीचे संरक्षण

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1988

[Total No. of Pages : 4

[6414]-101

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Year Course)

LAW

LCC - 0701 : Law of Criminal Procedure

(2023 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any two questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.
- 2) Answer any three questions from Part-B. Each question in Part- B is for 10 marks.
- 3) Answer any two questions Part-C. Each question in Part-C is for 05 marks.

PART - A

[2 × 15 = 30]

- Q1) Elaborate on the procedure relating to children in conflict with law under Juvenile Justice (care and protection of children) Act, 2015.
- Q2) What is bail? Explain the difference between bail and anticipatory bail as per Bhartiya Nagarik Suraksha Sanhita, 2023.
- Q3) Explain briefly the constitution of criminal courts under the Bhartiya Nagarik Suraksha. Sanhita, 2023.
- Q4) Discuss the meaning and importance of the 'First Information Report'. Discuss the evidentiary value of FIR in the course of trial.

PART - B

[3 × 10 = 30]

- Q5) What is charge? Explain the provisions relating to Joinder of charges.
- Q6) Explain the difference between Summons trial and Summary trial.
- Q7) Explain in detail about the concept of parole system in India.
- Q8) Write a detail note on - Bar to take cognizance of certain offence after lapse of the period of limitations.
- Q9) What is Arrest? Discuss the circumstances in which arrest of a person becomes necessary?

P.T.O.

PART - C

Q10) Write short notes on any two of the following :

[2 × 5 = 10]

- a) Inquiry and Investigation
- b) Discharge and Acquittal
- c) When search warrant may be issued?
- d) Legal aid to accused person.

Total No. of Questions : 10]

PD-1988

[6414]-101

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Year Course)

LAW

LCC - 0701 : Law of Criminal Procedure

(2023 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) भाग अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
2) भाग ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
3) भाग क मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 05 गुण आहेत.

भाग - अ

[2 × 15 = 30]

- प्रश्न 1) बाल न्याय (मुलांची काळजी आणि संरक्षण), 2015 अंतर्गत कायद्याशी संघर्ष करणाऱ्या मुलांशी संबंधित प्रक्रियेचे तपशीलवार वर्णन करा.
- प्रश्न 2) जामीन म्हणजे काय? भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता 2023 अंतर्गत जामीन व आगाऊ जामीन मधील फरक स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता 2023, अंतर्गत फौजदारी न्यायालयांची रचना थोडक्यात स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) 'प्रथम माहिती (खबरी) अहवाल' चा अर्थ आणि महत्त्व यावर चर्चा करा. खटला चालवत असताना प्रथम माहिती अहवाल च्या साक्ष्य मूल्याची चर्चा करा.

भाग - ब

[3 × 10 = 30]

- प्रश्न 5) दोषारोप करणे म्हणजे काय? भारतीय नागरिक सुरक्षा संहिता 2023, अंतर्गत, दोषारोपाची जोडमांडणी करण्यासंबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 6) समन्स व संक्षिप्त खटल्यांच्या संपरिक्षेमधील फरक स्पष्ट करा.
- प्रश्न 7) भारतामधील पॅरोल प्रणाली या संकल्पनेवर तुमचे मत स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8) मुदत मर्यादा उलटून गेल्यानंतर काही गुन्ह्यांची दखल घेण्यास आडकाठी यावर संक्षिप्त टीप लिहा.
- प्रश्न 9) अटक म्हणजे काय? कोणत्या परिस्थितीत व्यक्तीला अटक करणे आवश्यक आहे या बदल चर्चा करा.

प्रश्न 10) कोणत्याही दोन वर टीपा लिहा.

[2 × 5 = 10]

- अ) चोक्शी व अन्वेषण
- ब) खारीज करणे व निर्दोष मुक्तता
- क) शोध/झडती वॉरंट कधी जारी केले जाऊ शकते?
- ड) आरोपीला कायदेविषयक सहाय्य यावर चर्चा करा.

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1989

[Total No. of Pages : 4

[6414]-102

Second Year LL.B.

(Three Year Law Course)

LCC- 0702 : Law of Evidence

(2023 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All parts are compulsory.*
- 2) *Answer any two questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 4) *Answer any two questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

PART - A

- Q1)** Discuss in detail the provisions of Bhartiya Sakshya Adhiniyam, 2023 relating to burden of proof.
- Q2)** “Hearsay evidence is not admissible”. Discuss this statement along with exceptions to the non-admissibility of hearsay evidence.
- Q3)** “Admissions are the statements generally proved against the person making them. However, in certain situations they can be proved by or on behalf of the person making them.” Explain this statement with reference to provisions of Bhartiya Sakshya Adhiniyam, 2023.
- Q4)** Discuss in detail the law regarding the admissibility and relevancy of electronic evidence.

P.T.O.

PART - B

- Q5)** Discuss in detail relevancy of character in judicial proceedings.
- Q6)** Explain the provisions relating to the proof of handwriting.
- Q7)** Explain the law relating to circumstantial evidence in the light of illustrative cases.
- Q8)** What is confession? Discuss the circumstances in which confession becomes relevant.
- Q9)** What is presumption? Discuss in detail various presumptions provided in Bhartiya Saksha Adhinyam, 2023

PART - C

Q10) Short Notes (Write any two):

- a) Doctrine of Estoppel
- b) Proof of Public Document
- c) Impeaching the credit of witness
- d) Hostile Witness

Total No. of Questions : 10]

PD-1989

[6414]-102

Second Year LL.B.

(Three Year Law Course)

LCC- 0702 : Law of Evidence

(2023 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

सूचना: 1) सर्व भाग अनिवार्य आहे.

2) भाग अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.

3) भाग ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.

4) भाग क मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ

प्रश्न 1) शबितीच्या भारासंबंधित भारतीय साक्ष अधिनियम, 2023 च्या तरतुदींची तपशीलवार चर्चा करा.

प्रश्न 2) “ऐकीव (हीयरसे) पुरावा ग्राह्य नाही” ऐकीव पुरावाच्या अस्वीकार्यतेची अपवादांसह चर्चा करा.

प्रश्न 3) “कबुली म्हणजे सामान्यतः ते करणाऱ्या व्यक्तीविरुद्ध सिद्ध केलेली विधाने तथापि, विशिष्ट परिस्थितींमध्ये ते करणाऱ्या व्यक्तीद्वारे किंवा त्यांच्या वतीने ते सिद्ध केले जाऊ शकतात भारतीय साक्ष अधिनियम, 2023 च्या तरतुदींच्या संदर्भात हे विधान स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) इलेक्ट्रॉनिक पुरावाची स्वीकृती आणि प्रासंगिकता यासंबंधी कायद्याची तपशीलवार चर्चा करा.

भाग - ब

प्रश्न 5) न्यायालयीन कामकाजातील चारित्र्याच्या समर्पकतेची तपशीलवार चर्चा करा.

प्रश्न 6) हस्तलेखनाच्या पुरावाशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

प्रश्न 7) उदाहरणात्मक प्रकरणांच्या मदतीने परिस्थितीजन्य पुरावाशी संबंधित कायद्याचे स्पष्टीकरण करा.

- प्रश्न 8) कबुलीजबाब म्हणजे काय? कबुलीजबाब ज्या परिस्थितीत समर्पक ठरते त्याबद्दल चर्चा करा.
- प्रश्न 9) गृहितक म्हणजे काय? भारतीय साक्ष अधिनियम, 2023 मध्ये प्रदान केलेल्या विविध गृहितकांवर तपशीलवार चर्चा करा.

भाग - क

प्रश्न 10) टिपा लिहा

- अ) एस्टोपेलची तत्व प्रणाली
- ब) सार्वजनिक दस्तऐवजाचा पुरावा
- क) साक्षीदाराची विश्वासार्हता रद्द करणे
- ड) प्रतिकूल (होस्टाइल) साक्षीदार

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1990

[Total No. of Pages : 4

[6414]-103

Second Year LL.B.

**LCC 0703 : Interpretation of Statutes
(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - III) (Theory)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All Parts are compulsory.*
- 2) *Answer any two questions from Part A Each question in Part A is for 15 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part B Each question in Part B is for 10 marks.*
- 4) *Answer any two questions from Part C Each question in Part C is for 5 marks.*

PART - A

- Q1)** Explain in detail the object and purpose of the General Clauses Act and its relevance in interpreting the statutes.
- Q2)** What is meant by Literal Rules of Interpretation? Explain its relation to the Grammatical Rule of Interpretation with relevant case laws in support your explanation.
- Q3)** Explain in detail the meaning of Jurisdiction and different presumptions in interpretation of jurisdiction with the help of examples.
- Q4)** What is the difference between internal aids of interpretation and external aids of interpretation? Explain in brief various internal and external aids.

PART - B

- Q5)** Explain the difference between express repeal and implied repeal with relevant provisions in General Clauses Act and case laws.
- Q6)** What is meant by Taxing and Penal Statutes? Explain rules for interpreting the Taxing and Penal statutes. Support your answer with relevant examples and case laws.

P.T.O.

- Q7)** Explain the difference between operation and commencement of a statute with the help of relevant provisions and Case laws to support your explanation.
- Q8)** Critically evaluate various modes of interpretation of the Constitution.
- Q9)** Explain Prospective, retrospective and retroactive application of Legislations with examples of each one of them.

PART - C

- Q10)** a) Strict and Liberal Interpretation
b) Judicial Restraint & Activism
c) Words of Rank
d) Interpretation of Conjunctive and Disjunctive words

Total No. of Questions : 10]

PD-1990

[6414]-103

Second Year LL.B.

LCC 0703 : Interpretation of Statutes
(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - III) (Theory)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

सूचना :

- 1) प्रश्नपत्रिकेतील सर्व भाग सक्तीचे आहेत.
- 2) भाग-अ मधील कुठलेही दोन प्रश्न सोडवा भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नास 15 गुण आहेत.
- 3) भाग-ब मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा प्रत्येक प्रश्नास 10 गुण आहेत.
- 4) भाग-क मधील कुठलेही दोन प्रश्न सोडवा प्रत्येक प्रश्नास 5 गुण आहेत.

भाग - अ

- प्रश्न 1) सामान्य खंड अधिनियमाच्या (जनरल क्लॉजेस ॲक्ट) चा उद्देश व कारण सांगा व अधिनियमाच्या अर्थबोधमधील त्याची प्रासंगिकता सांगा.
- प्रश्न 2) लिटरल रूल्स ऑफ इंटरप्रीटेशन म्हणजे काय? व्याकरणाच्या नियमाशी त्याचा संबंध स्पष्ट करा, तुमच्या स्पष्टीकरणाचे समर्थन करण्यासाठी संबंधित न्यायालयीन निर्णयाचा हवाला द्या.
- प्रश्न 3) उदाहरणांच्या सहाय्याने अधिकारक्षेत्राचा अर्थ आणि विविध गृहितकांचा अर्थ तपशीलवार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) इंटरप्रीटेशनच्या इंटरनल एंड्स आणि इंटरप्रीटेशनच्या एक्सटर्नल एंड्समध्ये काय फरक आहे, विविध इंटरनल एंड्स आणि एक्सटर्नल एंड्स थोडक्यात स्पष्ट करा.

भाग - ब

- प्रश्न 5) स्पष्ट निरसन (एक्सप्रेस रिपील) आणि गर्हित निरसन (इम्पलाईड रिपील) यातील फरक स्पष्ट करा, तुमच्या स्पष्टीकरणास समर्थन देण्यासाठी सामान्य खंड अधिनियमाच्या (जनरल क्लॉजेस ॲक्ट) संबंधित तरतुदींचा व न्यायालयीन निर्णयाचा हवाला द्या.
- प्रश्न 6) कर आकारणी आणि दंडात्मक अधिनियमाचा अर्थ काय आहे, कर आकारणी आणि दंडात्मक अधिनियमाचा अर्थ लावण्याचे नियम स्पष्ट करा. संबंधित उदाहरणे आणि न्यायालयीन निर्णयासह तुमच्या उत्तराचे समर्थन करा.

- प्रश्न 7) अधिनियमाच्या ऑपरेशन आणि कमेंसमेंट मध्ये काय फरक आहे. संबंधित अधिनियमातील कलमे व न्यायालयीन निर्णयांसह स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8) राज्यघटनेच्या इंटरप्रिटेशनच्या विविध पद्धतींचे टीकात्मक विश्लेषण करा.
- प्रश्न 9) अधिनियमाची प्रोस्पेक्टीविटी, रेट्रोस्पेक्टीविटी, आणि रेट्रोअक्टीविटी उदाहरणासहीत थोडक्यात समजावून सांगा.

भाग - क

- प्रश्न 10) अ) स्ट्रीकट आणि लिबरल इंटरप्रिटेशन
ब) न्यायिक प्रतिबंध आणि न्यायिक सक्रियता - वैधानिक प्रतिबंध आणि वैधानिक सक्रियता
क) वर्ड्स ऑफ रॅक
ड) संयोजक आणि विसंगत शब्दांचे इंटरप्रिटेशन

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1991

[Total No. of Pages : 4

[6414]-104

LL.B. - II

Three Year of Law Course

LAEC 0704: Practical Training Paper - I

Professional Ethics And Contempt of Court Law

(CBCS) (2023 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any two questions from Part 'A'. Each question in part A is for 15 marks.*
- 2) *Attempt any three questions from Part 'B'. Each question in part B is for 10 marks.*
- 3) *Attempt any two questions from Part 'C'. Each question in part C is for 5 marks.*

PART - A

[2 × 15 = 30]

- Q1)** Explain the History of the Legal Profession before the independence period.
- Q2)** General Defenses available in Civil & Criminal Contempt of Court under the Contempt of Court Act 1971
- Q3)** Define Professional Misconduct. Explain the provisions relating to complaints and appeals for Professional Misconduct under the Advocates Act, of 1961.
- Q4)** Define the term Contempt of Court. Explain Freedom of Speech, Law of Defamation and Contempt of Court from Constitutional Perspectives with recent case laws.

PART - B

[3 × 10 = 30]

- Q5)** Discuss the provisions relating to Norms of Professional Ethics and Duties to be followed by an Advocate.
- Q6)** "Truth can't be pleaded as a defense in Contempt Proceedings" in the interest of General Public under the Contempt of Court Act 1971 with reference to Amendment Act of 2006.

P.T.O.

- Q7)** Discuss the duties of an advocate towards the court under the rules of the standard of professional conduct and etiquette.
- Q8)** Write a Case comment on Ex-Capt Harish Uppal v. Union of India, AIR 2003 SC 739.
- Q9)** Write a case comment on High Court of Judicature of Bombay v. Manisha Koirala, 2003 Cri. L J 1634 (Bom HC).

PART - C

[2 × 5 = 10]

Q10) Write Short Notes on (Any Two)

- a) Constitution of Committees of Bar Council.
- b) Right of Pre-audience.
- c) Qualification for Admission of Person as Advocate.
- d) Punishment for Contempt of Court.

Total No. of Questions : 10]

PD-1991

[6414]-104

LL.B. - II

Three Year of Law Course

LAEC 0704: Practical Training Paper - I

Professional Ethics And Contempt of Court Law

(CBCS) (2023 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

सूचना :

- 1) भाग 'अ' मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
- 2) भाग 'ब' मधून कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग 'क' मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[2 × 15 = 30]

प्रश्न 1) स्वातंत्र्यकाळापूर्वीचा विधी व्यवसायाचा इतिहास समजावून सांगा.

प्रश्न 2) न्यायालयाचा अवमान अधिनियम 1971 अंतर्गत दिवाणी आणि फौजदारी न्यायालयाचा अवमान प्रकरणात उपलब्ध सामान्य बचाव.

प्रश्न 3) व्यावसायिक गैरवर्तनाची व्याख्या करा. अँडव्होकेट्स ॲक्ट, 1961 अंतर्गत व्यावसायिक गैरवर्तनाच्या तक्रारी आणि अपीलांशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) न्यायालयाचा अवमान या शब्दाची व्याख्या करा. अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य, मानहानीचा कायदा आणि न्यायालयाचा अवमान घटनात्मक दृष्टीकोनातून अलीकडील खटल्याच्या कायद्यांसह स्पष्ट करा.

- प्रश्न 5)** वकिलाने पाळल्या जाणार् या व्यावसायिक नैतिकता आणि कर्तव्यांच्या निकषांशी संबंधित तरतुदींवर चर्चा करा.
- प्रश्न 6)** 2006 च्या सुधारणा कायद्याच्या अनुषंगाने न्यायालयाचा अवमान अधिनियम 1971 अन्वये सर्वसामान्यांच्या हितासाठी “अवमान प्रक्रियेत सत्याचा बचाव म्हणून युक्तिवाद करता येणार नाही”.
- प्रश्न 7)** व्यावसायिक आचरण व शिष्टाचाराच्या नियमांनुसार वकिलाच्या न्यायालयाप्रती असलेल्या कर्तव्यांची चर्चा करा.
- प्रश्न 8)** माजी कॅप्टन हरीश उप्पल विरूद्ध केस कॉमेंट लिहा. भारत संघ, आकाशवाणी 2003 एससी 793 वर केस कॉमेंट लिहा.
- प्रश्न 9)** मुंबई उच्च न्यायालय विरूद्ध मनीषा कोईराला, 2003 सीआरआय एल जे 1634 (बॉम एचसी) वर केस कॉमेंट लिहा.

- प्रश्न 10)** (कोणत्याही दोन) वर थोडक्यात नोट्स लिहा.
- अ) बार कौन्सिलच्या समित्यांची स्थापना.
- ब) प्री-ऑडियंसचा अधिकार.
- क) अधिवक्ता म्हणून व्यक्तीच्या प्रवेशाची पात्रता.
- ड) न्यायालयाचा अवमान केल्याबद्दल शिक्षा.

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1992

[Total No. of Pages : 4

[6414]-105

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LDSE - 0705 : INVESTMENT AND SECURITIES LAW
(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any Two questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any Three questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any Two questions from Part-C. Each question in Part-C is for 5 marks.*

PART - A

[2 × 15 = 30]

Q1) What is Offer Documents? Explain in detail the Prospectus and its types.

Q2) Explain the concept of Securities Market Intermediaries.

Q3) What is the Constitution, Power and Function of Securities Appellate Tribunal?

Q4) Discuss the Recognized stock exchanges, listing of securities, penalties and procedure under The Securities Contracts (Regulation) Act, 1956.

P.T.O.

PART - B

[3 × 10 = 30]

- Q5)** Write a detailed note on Debt instruments.
- Q6)** Explain in detail the concept of Demutualization of stock exchanges and its impact on the Indian economy and the Regional stock exchanges.
- Q7)** Discuss the Takeover Code with the help of laws relating to investment and securities.
- Q8)** Explain the meaning and purpose of listing and delisting, advantages and disadvantages.
- Q9)** Elucidate on the Adjudication and Appeal under the Foreign Exchange Management Act, 1999.

PART - C

[2 × 5 = 10]

Q10) Write Short Notes on : (Any Two)

- a) Listing Agreement
- b) Re-classification of promoters into non-promoters
- c) Ownership instruments
- d) Historical evolution of Securities Laws

Total No. of Questions : 10]

PD-1992

[6414]-105

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Year Law Course)

LDSE - 0705 : गुंतवणूक आणि प्रतिभूती कायदा

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

सूचना :

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग-क मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[2 × 15 = 30]

प्रश्न 1) ऑफर डॉक्युमेंट्स म्हणजे काय? प्रॉस्पेक्टस आणि त्याचे प्रकार तपशीलवार समजावून सांगा.

प्रश्न 2) सिक्युरिटीज मार्केट मध्यस्थांची संकल्पना समजावून सांगा.

प्रश्न 3) सिक्युरिटीज अपील ट्रिब्युनलची घटना, अधिकार आणि कार्य काय आहे?

प्रश्न 4) मान्यताप्राप्त स्टॉक एक्स्चेंज, सिक्युरिटीजची सूचीबद्धता, सिक्युरिटीज कॉन्ट्रॅक्ट्स (रेग्युलेशन) ॲक्ट, 1956 अंतर्गत दंड आणि कार्यपद्धती यावर चर्चा करा.

- प्रश्न 5)** कर्ज साधनांवर सविस्तर टिपण लिहा.
- प्रश्न 6)** स्टॉक एक्स्चेंजच्या डीम्युच्युअलायझेशनची संकल्पना आणि त्याचा भारतीय अर्थव्यवस्थेवर आणि प्रादेशिक स्टॉक एक्स्चेंजवर होणारा परिणाम तपशीलवार समजावून सांगा.
- प्रश्न 7)** गुंतवणूक आणि सिक्युरिटीजशी संबंधित कायद्यांच्या मदतीने टेकओव्हर कोडवर चर्चा करा.
- प्रश्न 8)** लिस्टिंग आणि डीलिलिस्टिंगचा अर्थ आणि हेतू, फायदे आणि तोटे समजावून सांगा.
- प्रश्न 9)** परकीय चलन व्यवस्थापन अधिनियम, 1999 अन्वये निर्णय व अपील स्पष्ट करणे.

- प्रश्न 10)** थोडक्यात टीपा लिहा. (कोणतेही दोन)
- अ) सूचीकरण करार
 - ब) प्रवर्तकांचे बिगर प्रवर्तकांमध्ये पुनर्वर्गीकरण
 - क) मालकी ची साधने
 - ड) सिक्युरिटीज कायद्यांची ऐतिहासिक उत्क्रांती

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1993

[Total No. of Pages : 4

[6414]-106

LL.B. (Part - II)

(First Year of Three Years Law Course)

LDSE - 0706 : CRIMINAL MINOR ACTS

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *Attempt any 2 questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.*
- 2) *Attempt any 3 questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.*
- 3) *Attempt any 2 short notes from Part-C. Each question in Part-C is for 5 marks.*

PART - A

[2 × 15 = 30]

- Q1)** Write in detail provisions relating to the Prohibition, Control and Regulation of Narcotic Drugs and Psychotropic Substances under the Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Act, 1985.
- Q2)** Discuss the powers, functions and procedure to be followed by the board under the Digital Personal Data Protection Act, 2023.
- Q3)** Discuss the offences and penalties under the Unlawful Activities (Prevention) Act, 1967, with recent amendments.
- Q4)** Discuss the objects and salient features of the Information Technology Act, 2000.

P.T.O.

PART - B

[3 × 10 = 30]

- Q5)** Discuss the various types of cyber fraud.
- Q6)** Write in detail the special measures for the maintenance of public order and safety of the state under the Maharashtra Police Act, 1951.
- Q7)** Discuss the Definition, Scope and Punishments of Organized Crimes under the Maharashtra Control of the Organized Crimes Act, 1999.
- Q8)** Discuss the Offences and Penalties under the Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Act, 1985, with relevant case laws.
- Q9)** Discuss the provisions relating to the Acquisition, possession of arms and ammunition & offences and penalties under the Arms Act, 1959.

PART - C

[2 × 5 = 10]

Q10) Answer Any Two of the following :

- a) Unlawful Associations
- b) Electronic Governance
- c) Historical background of the Maharashtra Police Act, 1951
- d) Establishment and Composition of Data protection board of India

Total No. of Questions : 10]

PD-1993

[6414]-106

LL.B. (Part - II)

(First Year of Three Years Law Course)

LDSE - 0706 : किरकोळ फौजदारी कायदे

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

सूचना :

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
- 3) भाग-क मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.

भाग - अ

[2 × 15 = 30]

- प्रश्न 1)** अंमली औषधिद्रव्ये व मनःप्रभावी पदार्थ अधिनियम, 1985 अंतर्गत प्रतिबंध, नियंत्रण आणि नियमन संबंधित तरतुदी तपशीलवार लिहा.
- प्रश्न 2)** डिजिटल वैयक्तिक डेटा संरक्षण कायदा, 2023 अंतर्गत मंडळाचे अधिकार, कर्तव्ये आणि कार्यपद्धती सविस्तर लिहा.
- प्रश्न 3)** बेकायदेशीर कृत्ये (प्रतिबंध) अधिनियम, 1967 अंतर्गत अलीकडील सुधारणांसह गुन्हे आणि दंड याविषयीच्या तरतुदी लिहा.
- प्रश्न 4)** माहिती तंत्रज्ञान कायदा, 2000 चे उद्देश आणि ठळक वैशिष्ट्ये सविस्तर स्पष्ट करा.

- प्रश्न 5)** सायबर फसवणुकीच्या विविध प्रकार सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्रश्न 6)** महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, 1951 अंतर्गत राज्याची सार्वजनिक सुव्यवस्था आणि सुरक्षितता राखण्यासाठी केलेल्या विशेष उपाययोजना सविस्तर लिहा.
- प्रश्न 7)** महाराष्ट्र संघटित गुन्हेगारी नियंत्रण कायदा, 1999 अंतर्गत संघटित गुन्हांची व्याख्या, व्याप्ती आणि शिक्षा याविषयी सविस्तर लिहा.
- प्रश्न 8)** अंमली औषधिद्रव्ये व मनःप्रभावी पदार्थ अधिनियम, 1985 अंतर्गत गुन्हे आणि दंडाच्या तरतुदी विविध न्यायालयीन प्रकरणांसाह सह स्पष्ट करा.
- प्रश्न 9)** शस्त्रास्त्र कायदांतर्गत शस्त्रे आणि दास्तूगोळा संपादन करणे, बाळगणे तसेच विविध गुन्हे आणि दंड यासंबंधीच्या तरतुदी सविस्तर लिहा.

- प्रश्न 10)** टीपा लिहा. (कोणतेही दोन)
- अ) बेकायदेशीर संघटना
- ब) इलेक्ट्रॉनिक प्रशासन
- क) महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, 1951 ची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी
- ड) डेटा संरक्षण मंडळ ऑफ इंडिया ची स्थापना आणि रचना

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1994

[Total No. of Pages : 4

[6414]-107

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LDSE - 0707 : COOPERATIVE LAW

(2023 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any two questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any three questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any two questions from Part-C. Each question in Part-C is for 5 marks.*
- 4) *Figures to the right indicate full marks.*

PART - A

[2 × 15 = 30]

- Q1)** Enumerate the Procedure for admission, continuation, cessation and Removal of membership.
- Q2)** Discuss the Rights, Duties, liabilities of and restrictions on a Society under The Maharashtra Co-operative societies Act 1960.
- Q3)** Discuss the Fundamental principles of co-operation and Characteristics of a co-operative society.
- Q4)** What do you mean by Reserve fund? Discuss the provisions relating to utilization of Funds of co-operative society and Restrictions on utilization of funds.

P.T.O.

PART - B

[3 × 10 = 30]

- Q5)** Analysis the Role and functions of different kinds of co-operative societies.
- Q6)** Discuss the important features of Model Bye-laws.
- Q7)** Write a note on Election of the Managing Committee.
- Q8)** Explain the provisions relating to Appointment of and Powers of Liquidator mentioned under The Maharashtra Co-operative societies Act 1960.
- Q9)** Trace the historical development of co-operative movement in India.

PART - C

[2 × 5 = 10]

Q10) Short notes (Write any two) :

- a) Special General meeting
- b) Effect of incorporation
- c) Offences
- d) Constitution of the Maharashtra State Co-operative Appellate Court

Total No. of Questions : 10]

PD-1994

[6414]-107

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LDSE - 0707 : सहकार कायदा

(2023 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

सूचना :

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग-क मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
- 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग - अ

[2 × 15 = 30]

प्रश्न 1) प्रवेश, सातत्य, समाप्ती आणि सदस्यत्व काढून टाकण्याच्या प्रक्रियेची गणना करा.

प्रश्न 2) महाराष्ट्र सहकारी संस्था कायदा 1960 अंतर्गत संस्थेचे हक्क, कर्तव्ये, जबाबदाऱ्या आणि निर्बंधांची चर्चा करा.

प्रश्न 3) सहकाराची मूलभूत तत्वे आणि सहकारी संस्थेची वैशिष्ट्ये यांची चर्चा करा.

प्रश्न 4) राखीव निधी म्हणजे काय? सहकारी संस्थांच्या निधीच्या वापराशी संबंधित तरतुदी आणि निधीच्या वापरावरील निर्बंधांवर चर्चा करा.

- प्रश्न 5)** विविध प्रकारच्या सहकारी संस्थांची भूमिका आणि कार्ये यांचे विश्लेषण करा.
- प्रश्न 6)** आदर्श उपनियमांच्या महत्वाच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
- प्रश्न 7)** व्यवस्थापकीय समितीच्या निवडीबाबत टीप लिहा.
- प्रश्न 8)** महाराष्ट्र सहकारी संस्था कायदा 1960 अंतर्गत परिसमापकाची नियुक्ती आणि अधिकारांशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 9)** भारतातील सहकारी चळवळीच्या ऐतिहासिक विकासाचा मागोवा घ्या.

- प्रश्न 10)** टिपा लिहा. (कोणतेही दोन)
- अ) विशेष सर्वसाधारण सभा
 - ब) निगमनाचे परिणाम
 - क) अपराध
 - ड) महाराष्ट्र राज्य सहकारी अपीलीय न्यायालयाची स्थापना

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1995

[Total No. of Pages : 4

[6414]-108

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LDSE - 0708 : PRIVATE INTERNATIONAL LAW

(2023 Pattern) (Semester - III)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *All parts are compulsory.*
- 2) *Answer any two questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.*
- 4) *Answer any two questions from Part-C. Each question in Part-C is for 5 marks.*

PART - A

[2 × 15 = 30]

- Q1)** Private International Law is that branch of domestic law which comes into effect when a court is seized with a case involving a foreign element. - Explain this statement. What are the different theories of Private International Law?
- Q2)** Explain the nature of problem requiring characterization with relevant cases. What are the stages of Characterization?
- Q3)** Domicile signifies person's permanent home - Explain. What are the fundamental principles of Domicile? Can a minor change his/her domicile?
- Q4)** How Material and Formal validity of marriage is regulated under English and Indian Law? What are the rules of Jurisdiction in matrimonial causes?

P.T.O.

PART - B

[3 × 10 = 30]

- Q5)** Discuss the concept and utility of *Renvoi*. What are the theories of *Renvoi*?
- Q6)** What are the rules for transfer of immovable property under Indian Law?
- Q7)** What are the rules for inter-country adoption in India?
- Q8)** Under what conditions can a foreign judgment be enforceable in India?
- Q9)** What are the rules regarding formal validity and material validity of contracts?

PART - C

[2 × 5 = 10]

Q10) Write short notes (any two) :

- a) Rule of Double Actionability
- b) Enforcement of foreign Arbitral Award in India
- c) Domicile of Dependents
- d) Rome Convention on the Law applicable to Contractual Obligations, 1980

Total No. of Questions : 10]

PD-1995

[6414]-108

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LDSE - 0708 : प्रायव्हेट इंटरनॅशनल लॉ
(2023 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

सूचना :

- 1) सर्व भाग अनिवार्य आहेत.
- 2) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 3) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 4) भाग-क मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[2 × 15 = 30]

- प्रश्न 1)** प्रायव्हेट इंटरनॅशनल लॉ हा देशांतर्गत कायद्याचा भाग असून तो जेव्हा एखाद्या केस मध्ये परदेशी घटक असतो अशा वेळी कामी येतो. या विधानाचे स्पष्टीकरण द्या. प्रायव्हेट इंटरनॅशनल लॉ बदलचे विविध सिद्धांत कोणते ?
- प्रश्न 2)** कॅरेक्टरिझेशन म्हणजे काय ते न्यायिक निवाड्यांच्या आधारे स्पष्ट करा तसेच त्याची कार्यपद्धती विशद करा.
- प्रश्न 3)** अधिवास म्हणजे एखाद्या मनुष्याचे कायमचे निवास्थान होय. या विधानाचे स्पष्टीकरण द्या. अधिवासा संदर्भातले मूलभूत नियम कोणते ? अज्ञान व्यक्ती स्वतःचा अधिवास बदलू शकतो का ?
- प्रश्न 4)** विवाहाची मटेरियल आणि फॉर्मल व्हॅलिडिटी ही इंग्लिश व भारतीय कायद्याखाली कशा प्रकारे नियंत्रित केली जाते ते स्पष्ट करा. वैवाहिक कारणांमध्ये न्यायालयाच्या अधिकार क्षेत्राचे नियम काय आहेत ?

- प्रश्न 5)** रॅन्डॉयची संकल्पना व उपयुक्तता स्पष्ट करा. रॅन्डॉयबद्दलचे सिद्धांत विशद करा.
- प्रश्न 6)** भारतीय कायद्याखाली स्थावर मालमत्ता हस्तांतरणाचे नियम विशद करा.
- प्रश्न 7)** आंतरराष्ट्रीय दत्तक प्रक्रिये संदर्भातील भारतीय कायद्याच्या तरतुदी विशद करा.
- प्रश्न 8)** कोणत्या परिस्थितीमध्ये परदेशी निकालाची भारतात अंमलबजावणी केली जाऊ शकते?
- प्रश्न 9)** करारासंदर्भातील मटेरियल आणि फॉर्मल व्हॅलिडिटी स्पष्ट करा.

- प्रश्न 10)** टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)
- अ) डबल ऍक्शनबिलिटीचा नियम
 - ब) परदेशी लवादाच्या निवाड्याची भारतात अमलबजावणी
 - क) अवलंबित व्यक्तींचा अधिवास
 - ड) कराराच्या कर्तव्यासंबंधी रोम येथील 1980 चा करार

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-2859

[Total No. of Pages : 4

[6414]-109

S.Y. LL.B.

LAW

**LCC-0801 : Civil Procedure Code & Limitation Act
(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - IV)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any Two questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) Answer any Three questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) Answer any Two questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

PART - A

Q1) What is Temporary Injunction. State the grounds on which court can grant Temporary Injunction.

Q2) Discuss the Doctrine of 'Res Sub-judice.

Q3) Write a detailed note on jurisdiction and Place of filing the Suit pertaining to Civil Courts.

Q4) State the grounds on which a Court can Review its own Judgment.

P.T.O.

PART - B

- Q5)** What is meant by 'Written Statements' State the effect of not filing Written Statement.
- Q6)** When does the Execution Proceedings starts and what is the procedure for Execution of Decree.
- Q7)** Explain the Suits by or against the Minor.
- Q8)** Explain in detail about issue and Service of Summons.
- Q9)** Explain Condonation of Delay. State the circumstances under which delay can be Condoned.

PART - C

Q10) Answer Any Two of the Following :

- a) Receiver.
- b) Notice under Section 80 of C.P.C.
- c) Arrest before Judgment.
- d) Return of Plaint.

Total No. of Questions : 10]

PD-2859

[6414]-109

S.Y. LL.B.

LAW

LCC-0801 : नागरी प्रक्रिया कोड आणि मर्यादा कायदा

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :
- 1) भाग अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
 - 2) भाग ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
 - 3) भाग क मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.
-

भाग - अ

- प्रश्न 1)** तात्पुरता आदेश म्हणजे काय? न्यायालय कोणत्या कारणांवर तात्पुरता आदेश देऊ शकते ते सांगा. आदेश
- प्रश्न 2)** 'रेससब-ज्युडिस' च्या सिद्धांताची चर्चा करा.
- प्रश्न 3)** दिवाणी न्यायालयांशी संबंधित खटला दाखल करण्याचे अधिकार क्षेत्र आणि ठिकाण यावरस विस्तर नोंद लिहा.
- प्रश्न 4)** न्यायालय स्वतःच्यानिकालाचे पुनराव लोकन कोणत्या आधारांवर करू शकते ते सांगा.

भाग - ब

- प्रश्न 5)** 'लिखितविधान म्हणजे काय? लेखी विधानदाखलन केल्याने होणारा परिणाम सांगा.
- प्रश्न 6)** अंमलबजावणीची कार्यवाही कधी सुरू होते आणि हुकुमाच्या अंमलबजावणीची प्रक्रिया काय आहे?
- प्रश्न 7)** अल्पवयीन व्यक्तीच्या वतीने किंवा विरुद्धदावे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8)** समन्स जारी करणे आणि बजावणे याबद्दल तपशीलवार स्पष्टीकरण द्या.
- प्रश्न 9)** विलंबाचीमाफी स्पष्ट करा. कोणत्या परिस्थितीत विलंब होऊ शकतो ते सांगा. माफ केले.

भाग - क

- प्रश्न 10)** खालील पैकी कोणतेही दोन उत्तर द्या.
- अ) रिसीव्हर
- ब) सीपीसीच्या कलम 80 अंतर्गत सूचना
- क) न्यायापूर्वी अटक
- ड) फिर्यादी परत करणे

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1996

[Total No. of Pages : 4

[6414]-110

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Year Law Course)

LCC-0802 : COMPANY LAW

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any TWO questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any THREE questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer question No.10 from Part C as directed. The question No.10 is for 10 marks.

PART - A

[2 × 15 = 30]

- Q1) What do you mean by Memorandum of Association. Discuss the contents of Memorandum of Association along with alteration of clauses in it.
- Q2) Enumerate the advantages of Company. Discuss the difference between Public and Private Company.
- Q3) Write a detailed note on National Company Law Tribunal and Appellate Tribunal.
- Q4) Define the term Prospectus. Explain the content of Prospectus and liability for misstatement in Prospectus.

PART - B

[3 × 10 = 30]

- Q5) Discuss the various kinds of Company enumerated under the Company Act 2013.
- Q6) Explain the grounds for compulsory winding up of Company.
- Q7) Analysis the Rule of Majority powers and Minority Rights.
- Q8) Write a note on 'allotment of shares.'
- Q9) Discuss the procedure for compromise and Reconstruction provided in the Companies Act 2013.

P.T.O.

PART - C

[2 × 5 = 10]

Q10) Write Short Notes on (any two) :

- a) Charge
- b) Extraordinary General Meeting
- c) Independent Director
- d) Corporate Social Responsibility

Total No. of Questions : 10]

PD-1996

[6414]-110

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Year Law Course)

LCC-0802 : कंपनी कायदा

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :
- 1) भाग अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
 - 2) भाग ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
 - 3) भाग क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर निर्देशानुसार द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 10 गुणांसाठी आहे.

भाग - अ

[2 × 15 = 30]

- प्रश्न 1)** मेमोरॅंडम ऑफ असोसिएशन म्हणजे काय. मेमोरॅंडम ऑफ असोसिएशनमधील मजकुराची चर्चा करा आणि त्यातील कलमे बदला.
- प्रश्न 2)** कंपनीचे फायदे सांगा. सार्वजनिक आणि खाजगी कंपनीमधील फरकाची चर्चा करा.
- प्रश्न 3)** राष्ट्रीय कंपनी कायदा न्यायाधिकरण आणि अपीलीय न्यायाधिकरण यावर सविस्तर नोंद लिहा.
- प्रश्न 4)** प्रॉस्पेक्टस या शब्दाची व्याख्या करा. प्रॉस्पेक्टसमधील आशय आणि चुकीच्या विधानासाठी प्रॉस्पेक्टस दायित्व स्पष्ट करा.

भाग - ब

[3 × 10 = 30]

- प्रश्न 5)** कंपनी कायदा 2013 अंतर्गत सूचीबद्ध केलेल्या विविध प्रकारच्या कंपनीची चर्चा करा.
- प्रश्न 6)** कंपनी सक्तीने बंद करण्याचे कारण काय आहे? - स्पष्ट करा.
- प्रश्न 7)** बहुसंख्या अधिकार आणि अल्पसंख्याक हक्कांच्या नियमाचे विश्लेषण करा.

प्रश्न 8) 'शेअर्सचे वाटप' यावर एक नोंद लिहा.

प्रश्न 9) कंपनी कायदा 2013 मध्ये प्रदान केलेल्या तडजोड आणि पुनर्बांधणीच्या प्रक्रियेची चर्चा करा.

भाग - क

[2 × 5 = 10]

प्रश्न 10) (कोणत्याही तीन) वर लघुटिप लिहा :

- अ) शुल्क
- ब) असाधारण सर्वसाधारण सभा
- क) स्वतंत्र संचालक
- ड) कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारी

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1997

[Total No. of Pages : 4

[6414]-111

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Year Course)

LCC - 0803 : Law of Tort and Consumer Protection

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any two questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.
- 2) Answer any three questions from Part-B. Each question in Part- B is for 10 marks.
- 3) Answer any two questions Part-C. Each question in Part-C is for 05 marks.

PART - A

[2 × 15 = 30]

- Q1) Define Tort, discuss essentials of Tort and distinguish between Tort and Contract, Quasi-contract and Crime.
- Q2) Law of Tort provides remedy for different types of wrongful acts against persons. Comment.
- Q3) Comment upon the nexus between right to privacy and defamation under the Law of Tort.
- Q4) Define the negligence and various defences available under the Law of Tort.

PART - B

[3 × 10 = 30]

- Q5) Doctrine of Absolute Liability has been evolved in the M.C. Mehta v. Union of India's case by the Indian Judiciary. Comment.
- Q6) Define Nuisance and explain in detail the difference between public and private nuisance.
- Q7) Discuss the Principle of Vicarious Liability. Explain the liability in Master-Servant relationship.

P.T.O.

Q8) Trace the history and development of Consumer Law. Define the consumer, complaint and complainant in detail.

Q9) Describe in detail the various authorities and their jurisdiction constituted under the Consumer Protection Act, 2019.

PART - C

Q10) Write any Two short notes: (5 marks each) :

[2 × 5 = 10]

- a) Malfeasance, misfeasance and non-feasance
- b) Novus actus interveniens
- c) Powers and jurisdiction of a Motor Accidents Claims Tribunal
- d) Extra Judicial Remedies under Law of Tort

Total No. of Questions : 10]

PD-1997

[6414]-111

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Year Course)

LCC - 0803 : Law of Tort and Consumer Protection

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) भाग अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
2) भाग ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
3) भाग क मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 05 गुण आहेत.

भाग - अ

[2 × 15 = 30]

- प्रश्न 1) टॉर्टची व्याख्या करा, टॉर्टच्या आवश्यक बाबींवर चर्चा करा आणि करार, अर्ध-करार आणि गुन्हा यांच्यात फरक करा.
- प्रश्न 2) टॉर्टचा कायदा व्यक्तींविरुद्धच्या वेगवेगळ्या प्रकारच्या चुकीच्या कृत्यांसाठी उपाय प्रदान करतो. टिप्पणी द्या.
- प्रश्न 3) टॉर्टच्या कायद्या अंतर्गत गोपनीयतेचा अधिकार आणि बदनामी यांच्यातील संबंधांवर टिप्पणी द्या.
- प्रश्न 4) टॉर्टच्या कायद्या अंतर्गत उपलब्ध असलेल्या निष्काळजीपणा आणि विविध बचावांची व्याख्या करा.

भाग - ब

[3 × 10 = 30]

- प्रश्न 5) भारतीय न्यायपालिकेने एम.सी. मेहता व्ही. युनियन ऑफ इंडियाच्या प्रकरणात परिपूर्ण दायित्वाचा सिद्धांत विकसित केला आहे. टिप्पणी.
- प्रश्न 6) उपद्रव परिभाषित करा आणि सार्वजनिक आणि खाजगी उपद्रव यातील फरक सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 7) विकृत दायित्वाच्या तत्त्वावर चर्चा करा. मालक-सेवक संबंधातील दायित्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 8) ग्राहक कायद्याचा इतिहास आणि विकास जाणून घ्या. ग्राहक, तक्रारदार आणि तक्रारदार यांची सविस्तर व्याख्या करा.

प्रश्न 9) ग्राहक संरक्षण कायदा, 2019 अंतर्गत स्थापन केलेल्या विविध प्राधिकरणांचे आणि त्यांच्या अधिकार क्षेत्राचे तपशीलवार वर्णन करा.

भाग - क

प्रश्न 10) खालीलपैकी कोणत्याही दोन टीपा लिहा. (प्रत्येकी 5 गुण)

[2 × 5 = 10]

अ) गैरव्यवहार, गैरव्यवहार आणि गैर-अत्याचार

ब) नोव्हिस ॲक्ट्स हस्तक्षेप

क) मोटार अपघात दावे न्यायाधिकरणाचे अधिकार आणि अधिकार क्षेत्र

ड) अत्याचार कायद्या अंतर्गत अतिरिक्त न्यायिक उपाय

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1998

[Total No. of Pages : 4

[6414]-112

LL.B. (Part- II)

(Second Year of Three Year Law Course)

LAEC - 0804 : ALTERNATE DISPUTE RESOLUTION
SYSTEM (Practical Training - II)

(2023 Pattern) (CBCS)(Semester - IV) (Revised)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.*
- 2) Figures to the right indicates the full marks.*

PART - A

Attempt Any 2 questions from the following:

[2 × 15 = 30]

- Q1)* What are the key legal provisions and frameworks in India that govern Alternative Dispute Resolution (ADR) mechanisms? Discuss.
- Q2)* What are the essential skills and techniques required for effective mediation?
- Q3)* What is the meaning of conciliation, and what are its key features and different modes as an alternative dispute resolution mechanism?
- Q4)* What is the meaning of arbitration, and what are its key features, underlying theories, and different types as a method of dispute resolution?

PART - B

Attempt Any 3 questions from the following:

[3 × 10 =30]

- Q5)* State and explain grounds on which an award can be set aside under the legal framework?
- Q6)* Write a detailed note on The Geneva Convention on the Execution of Foreign Arbitral Awards 1927

P.T.O.

- Q7)** What are the key theories of negotiation? Explain.
- Q8)** How do Negotiation, Mediation, Conciliation, and Arbitration differ in Alternative Dispute Resolution (ADR)?
- Q9)** Explain the procedure to decide the Jurisdiction of arbitral tribunal?

PART - C

Q10) Write Any 2 Short Notes:

[2 × 5 = 10]

- a) Interim Measures by Court
- b) Termination of arbitral proceeding
- c) New York Convention Awards
- d) National Legal Services Authority

Total No. of Questions : 10]

PD-1998

[6414]-112

LL.B. (Part- II)

(Second Year of Three Year Law Course)

LAEC - 0804 : ALTERNATE DISPUTE RESOLUTION
SYSTEM (Practical Training - II)

(2023 Pattern) (CBCS)(Semester - IV) (Revised)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
- 2) प्रत्येक प्रश्नाच्या उजवीकडील रकान्यामध्ये त्या प्रश्नाला एकूण किती गुण आहेत ते दर्शवले आहे.

भाग - अ

पुढीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

[2 × 15 = 30]

- प्रश्न 1) भारतात वैकल्पिक विवाद निराकरण (ADR) यंत्रणांना नियंत्रित करणाऱ्या प्रमुख कायदेशीर तरतुदी आणि चौकटी कोणत्या आहेत? चर्चा करा.
- प्रश्न 2) प्रभावी मध्यस्थीसाठी आवश्यक कौशल्ये आणि तंत्रे कोणती आहेत?
- प्रश्न 3) समुपदेशन म्हणजे काय, आणि पर्यायी विवाद निराकरण यंत्रणा म्हणून त्याची प्रमुख वैशिष्ट्ये आणि विविध पद्धती कोणत्या आहेत?
- प्रश्न 4) लवाद म्हणजे काय, आणि विवाद निराकरणाच्या पद्धती म्हणून त्याची प्रमुख वैशिष्ट्ये, मूलभूत सिद्धांत आणि विविध प्रकार कोणते आहेत?

भाग - ब

पुढीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा

[3 × 10 =30]

- प्रश्न 5) कायदेशीर चौकटी अंतर्गत लवादाच्या निर्णयाविरूद्ध कोणते उपाय उपलब्ध आहेत, आणि निर्णय रद्द करण्याची कारणे कोणती आहेत?
- प्रश्न 6) 1927 च्या परदेशी लवाद निर्णयांच्या अंमलबजावणीवरील जिनिव्हा अधिवेशनावर सविस्तर टीप लिहा.
- प्रश्न 7) वाटाघाटीचे प्रमुख सिद्धांत कोणते आहेत? स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8) वैकल्पिक विवाद निवारण (ADR) मध्ये वाटाघाटी (Negotiation), मध्यस्थी (Mediation), समेट (Conciliation) आणि लवाद (Arbitration) यामधील फरक काय आहेत?
- प्रश्न 9) लवादाचे अधिकारक्षेत्र ठरवण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

भाग - क

प्रश्न 10) पुढीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा

[2 × 5 =10]

- अ) न्यायालयाद्वारे अंतरिम उपाययोजना
- ब) लवाद कार्यवाहीचा समाप्तीकरण
- क) न्यूयॉर्क अधिवेशन अवार्ड्स
- ड) राष्ट्रीय विधी सेवा प्राधिकरण

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-2876

[Total No. of Pages : 4

[6414]-113

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Year Law Course)

LDSE0805 : HUMAN RIGHTS LAW AND PRACTICE

(2023 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any two questions from Part A. Each question in part A is for 15 Marks.
- 2) Answer any three questions from Part B. Each question in part B is for 10 Marks.
- 3) Answer any two questions from Part C as directed. Each question is for 5 Marks.
- 4) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

[2 × 15 = 30]

- Q1) Explain in detail the Second-Generation Human rights with special reference to Part IV of the Indian Constitution.
- Q2) Discuss the object, nature and scheme of the Protection of Human Rights Act, 1993.
- Q3) What is 'Human Rights Education'? Discuss the role of UGC and Indian universities in the promotion of Human rights in India.
- Q4) Write a detailed on 'Freedom of Expression and Press' with the help of decided cases.

PART - B

[3 × 10 = 30]

- Q5) Discuss the First-Generation Human rights with special reference to Part III of the Indian Constitution.
- Q6) Explain the Fourth-Generation Human Rights with focus on Right to Genetic Engineering.
- Q7) Write a note on the rights of Sex Workers, Domestic Workers and Migrant Workers.
- Q8) Elucidate the role of the Human Rights Council and Office of High Commissioner.
- Q9) Is there any relationship of science and technology with Human Right? Explain with reference to Right to Life of the Unborn and the Act of abortion and Infanticide.

P.T.O.

PART - C

[2 × 5 = 10]

Q10) Write short notes on any two.

- a) Rights of Aged and Disabled persons
- b) National Commission for Protection of Child Rights
- c) Stateless Persons
- d) Right to Vote and Good Governance

[6414]-113

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Year Law Course)

LDSE0805 : मानवी हक्क कायदा आणि व्यवहार
(2023 Pattern) (Semester - IV)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना : 1) भाग अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग क मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
- 4) उजवीकडील संख्या पूर्ण गुण दर्शवितात.

भाग - अ

[2 × 15 = 30]

- प्रश्न 1) भारतीय संविधानाच्या भाग IV चा विशेष संदर्भ घेऊन दुसऱ्या पिढीतील मानवी हक्कांचे तपशीलवार स्पष्टीकरण द्या.
- प्रश्न 2) 1993 च्या मानवी हक्क संरक्षण कायद्याचे उद्दिष्ट, स्वरूप आणि योजना यावर चर्चा करा.
- प्रश्न 3) 'मानवी हक्क शिक्षण' म्हणजे काय? भारतातील मानवी हक्कांना प्रोत्साहन देण्यासाठी विद्यापीठ अनुदान आयोग आणि भारतीय विद्यापीठांच्या भूमिकेवर चर्चा करा.
- प्रश्न 4) निर्णय झालेल्या प्रकरणांच्या मदतीने 'अभिव्यक्ती स्वातंत्र्य आणि वृत्तपत्र' यावर सविस्तर लेख लिहा.

भाग - ब

[3 × 10 = 30]

- प्रश्न 5) भारतीय राजघटनेच्या भाग 3 च्या विशेष संदर्भाने पहिल्या पिढीच्या मानवी हक्कांची चर्चा करा.
- प्रश्न 6) अनुकीय अभियांत्रिकीच्या अधिकारावर लक्ष केंद्रित करून चौथ्या पिढीच्या मानवी हक्कांचे स्पष्टीकरण द्या.
- प्रश्न 7) सेक्स वर्क्स, घरकामगार आणि स्थलांतरित कामगारांच्या हक्कांवर एक टिपण लिहा.
- प्रश्न 8) मानवी हक्क परिषद आणि उच्चायुक्त कार्यालयाची भूमिका स्पष्ट करा.
- प्रश्न 9) विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाचा मानवी हक्कांशी काही संबंध आहे का? जन्मलेल्या व्यक्तीच्या जीवनाचा अधिकार आणि गर्भपात आणि बालहत्यांचा कायदा यांच्या संदर्भात स्पष्ट करा.

प्रश्न 10) लहान टीप लिहा.

- अ) वृद्ध आणि अपंग व्यक्तींचे हक्क
- ब) राष्ट्रीय बाल हक्क संरक्षण आयोग
- क) राज्यविहीन व्यक्ती
- ड) मतदानाचा अधिकार आणि सुशासन

ॐॐॐ

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-1999

[Total No. of Pages : 4

[6414]-114

Second Year LL.B.

(Second Year of Three Year Law Course)

LDSE - 0806 : CIVIL MINOR ACTS

(2023 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any two questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any three questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any two questions from Part-C. Each question in Part-C is for 05 marks.*

PART - A

Attempt any two of the following :

[2 × 15 = 30]

- Q1)** Discuss in detail the Object, Application and various Definitions under The Interest Act, 1978.
- Q2)** Explain in detail rules regarding Valuation of suits and court fees, nature of levy under The Maharashtra Court Fees Act, 1959.
- Q3)** Who are authorities under The Maharashtra Stamp Act, 1958, their powers and functions. Also explain the provisions relating to stamps & mode of using them?
- Q4)** Explain the effect of Registration and non-registration of document under Registration Act, 1908.

P.T.O.

PART - B

Attempt any three of the following :

[3 × 10 = 30]

- Q5)** Write down the provisions of granting allowances for stamping under the Maharashtra stamp Act, 1958.
- Q6)** Discuss the Powers of an arbitrator to award interest, under The Interest Act, 1978?
- Q7)** Explain the provisions relating to the time of presentation and place for registration under The Registration Act, 1908.
- Q8)** What are the effects of instruments not duly stamped and what are the offences, penalties and procedure provided under The Maharashtra Stamp Act, 1958.
- Q9)** Explain the roles and responsibilities of registrars and sub-registrars under the Registration Act, 1908

PART - C

Q10) Short Notes (Attempt any Two) :

[2 × 5 = 10]

- a) Multifarious suits
- b) Temporary Vacancies
- c) Computation of Court fees & Fixed fees
- d) Registration of wills.

Total No. of Questions : 10]

PD-1999

[6414]-114

Second Year LL.B.

(Second Year of Three Year Law Course)

LDSE - 0806 : सिविल मायनर अॅक्ट

(2023 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

सूचना :

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
- 3) भाग-क मधील कोणत्याही दोन टिपांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक टिप 5 गुणांसाठी आहे.

भाग - अ

कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[2 × 15 = 30]

प्रश्न 1) व्याज कायदा, 1978 अंतर्गत उद्दिष्टे, वापर आणि विविध परिभाषांवर सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 2) महाराष्ट्र न्यायालय शुल्क कायदा, 1959 अंतर्गत दाव्याचे मूल्यमापन आणि न्यायालय शुल्क, कर आकारणीचे स्वरूप यासंबंधीचे नियम सविस्तरपणे स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) महाराष्ट्र मुद्रांक कायदा, 1958 अंतर्गत अधिकारी कोण आहेत, त्यांची अधिकार, कार्य विषद करा आणि मुद्रांक आणि त्यांचा वापर करण्याची पद्धत या बद्दल असलेल्या तरतुदी लिहा.

प्रश्न 4) नोंदणी 1908 कायद्यांतर्गत दस्तऐवजाची नोंदणी आणि नोंदणी न करण्याचे परिणाम स्पष्ट करा.

भाग - ब

कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[3 × 10 = 30]

- प्रश्न 5)** महाराष्ट्र मुद्रांक 1958 कायद्यांतर्गत मुद्रांकनासाठी भत्ते देण्याच्या तरतुदी लिहून काढा.
- प्रश्न 6)** व्याज कायदा, 1978 अंतर्गत व्याज देण्यासाठी लवादाच्या अधिकारांबद्दल चर्चा करा?
- प्रश्न 7)** नोंदणी कायदा, 1908 अंतर्गत सादरीकरणाची वेळ आणि नोंदणीसाठी जागा यासंबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8)** योग्यरित्या मुद्रांक नसलेल्या साधनांचे परिणाम काय आहेत आणि महाराष्ट्र मुद्रांक कायदा, 1958 मध्ये कोणते गुन्हे, दंड आणि त्यासंदर्भात असलेल्या कार्यपद्धती दिली आहेत.
- प्रश्न 9)** रजिस्ट्रार आणि सब-रजिस्ट्रारची भूमिका आणि जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा.

भाग - क

प्रश्न 10) टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

[2 × 5 = 10]

- अ) बहुरूपी दावा
- ब) तात्पुरती रिक्त पदे
- क) कोर्ट फी आणि निश्चित फी ची गणना
- ड) मृत्यूपत्राची नोंदणी

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-2877

[Total No. of Pages : 4

[6414]-115
S.Y. LL.B.
(Second Year of Three Years Law Course)
LDSE0807 : COMPETITION LAW
(2023 Pattern) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any two questions from Part A. Each question in part A is for 15 Marks.*
- 2) Answer any three questions from Part B. Each question in part B is for 10 Marks.*
- 3) Answer any two questions from Part C. Each question in Part C is for 5 Marks.*

PART - A

[2 × 15 = 30]

- Q1)** Explain the relationship between Competition Policy and Competition Law.
- Q2)** Describe in detail customer, consumer and market. Explain types of market.
- Q3)** What is the abuse of dominant position? Explain the procedure for inquiry into abuse of dominant position.
- Q4)** Discuss the interface of Competition Law with Intellectual Property Rights with the help of decided case law.

PART - B

[3 × 10 = 30]

- Q5)** Write a detail note on regulation of combinations.
- Q6)** Trace the historical development of Competition law with special reference to Raghavan Committee Report.
- Q7)** Explain in detail provisions relating to “Anti-Competitive Agreements” under Competition Act, 2002.
- Q8)** Describe the jurisdiction of Competition Commission of India to inquire and pass orders in respect of acts and agreement taking place outside India, which are likely to have an appreciable adverse effect on competition in relevant market in India.
- Q9)** Explain provisions relating to Cartels.

P.T.O.

PART - C

Q10) Write short notes on any two :

[2 × 5 = 10]

- a) Competition Advocacy
- b) Parallel Imports
- c) Per Se Rule
- d) Sachar Committee report

Total No. of Questions : 10]

PD-2877

[6414]-115

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Years Law Course)

LDSE0807 : स्पर्धा कायदा

(2023 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

- सूचना :
- 1) भाग अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्न उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नासाठी 15 गुण आहेत.
 - 2) भाग ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्न उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्नासाठी 10 गुण आहेत.
 - 3) भाग क मधील कोणतेही दोन प्रश्न उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्नासाठी 5 गुण आहेत.

भाग - अ

[2 × 15 = 30]

- प्रश्न 1)** स्पर्धा धोरण आणि स्पर्धा कायदा यांच्यातील परस्परसंबंध स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2)** ग्राहक, उपभोक्ता आणि बाजार यांचे सविस्तर वर्णन करा. बाजाराच्या प्रकारांचे स्पष्टीकरण द्या.
- प्रश्न 3)** प्रमुख स्थानाचा गैर वापर म्हणजे काय? प्रमुख स्थानाच्या गैर वापरा संदर्भातील चौकशीची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4)** निर्णीत खटल्यांच्या आधारे स्पर्धा कायदा आणि बौद्धिक संपदा हक्क यांच्यातील संबंध विशद करा.

भाग - ब

[3 × 10 = 30]

- प्रश्न 5)** एकत्रीकरणांचे नियमन यावर सविस्तर नोंद लिहा.
- प्रश्न 6)** राघवन समितीच्या अहवालाच्या विशेष संदर्भासह स्पर्धा कायद्याच्या ऐतिहासिक विकासाचा मागोवा घ्या.

- प्रश्न 7)** स्पर्धाकायदा, 2002 अंतर्गत “प्रतिस्पर्धा-विरोधीकरारां”शी संबंधित तरतुदी सविस्तर समजावून सांगा.
- प्रश्न 8)** भारताबाहेर घडणाऱ्या अशाकृती आणि करारांबाबत चौकशी करणे आणि आदेश पारित करण्यासाठी भारतीय स्पर्धा आयोगाची कार्यक्षमता स्पष्ट करा, जे भारतातील संबंधित बाजारपेठेत स्पर्धेवर प्रतिकूल परिणाम घडवू शकतात.
- प्रश्न 9)** कार्टेल्सशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

भाग - क

- प्रश्न 10)** लघुनोंदी (कोणत्याही दोन) : [2 × 5 = 10]

- अ) स्पर्धा जनजागृती
- ब) समांतर आयात
- क) स्वतःमध्येच अवैध नियम
- ड) साचर समिती अहवाल

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

PD-2000

[Total No. of Pages : 4

[6414]-116

LL.B. (Part - II)

(Second Year of Three Year Law Course)

LDSE - 0808 : INTERNATIONAL ECONOMIC LAW

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - IV)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any two questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.*
- 2) Answer any three questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.*
- 3) Answer question No.10 from part C as directed the question No. 10 is for 10 marks.*

PART - A

[2 × 15 = 30]

- Q1)* Explain the dispute settlement mechanism of the WTO.
- Q2)* Elucidate on the significant features of the Convention on International Sales of Goods (CISG).
- Q3)* Explain the meaning and sources of International Economic Law. Elaborate on the relationship between national and international economic law.
- Q4)* Explain the structure, power and functions of the IBRD, IFC and IDA.

PART - B

[3 × 10 = 30]

- Q5)* Explain the important features and provisions of the Agreement on Agriculture.
- Q6)* What is the structure, powers and functions of the International Monetary Fund (IMF)?

P.T.O.

Q7) Critically evaluate the National Treatment principle with relevant cases.

Q8) Comment on the significance of the Declaration on Permanent Sovereignty over Natural Resources and the Charter on Economic Rights and Duties of States.

Q9) Critically examine the impact of the Vietnam War and the Oil shock of 1970s on international economic relations.

PART - C

[2 × 5 = 10]

Q10) Write Short notes on (any two) :

- a) Impact of Cold War era.
- b) General Agreement on Trade in Services (GATS)
- c) Bretton Woods System
- d) Special Drawing Rights (SDR)

Total No. of Questions : 10]

PD-2000

[6414]-116

LL.B. (Part - II)

(Second Year of Three Year Law Course)

LDSE - 0808 : INTERNATIONAL ECONOMIC LAW

(2023 Pattern) (CBCS) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 70

सूचना :

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
- 3) भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 निर्देशानुसार उत्तरे द्या. प्रश्न क्रं क्रमांक 10 हा 10 गुणांसाठी आहे.

भाग - अ

[2 × 15 = 30]

प्रश्न 1) WTO च्या वाद निवारण यंत्रणेचे स्पष्टीकरण द्या.

प्रश्न 2) आंतरराष्ट्रीय वस्तु विक्री करार (CISG) च्या महत्वाच्या वैशिष्ट्यांवर प्रकाश टाका.

प्रश्न 3) आंतरराष्ट्रीय आर्थिक कायद्याचा अर्थ आणि स्रोत स्पष्ट करा. राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय आर्थिक कायद्यांमधील संबंध सविस्तरपणे सांगा.

प्रश्न 4) IBRD, IFC आणि IDA ची रचना, अधिकार आणि कार्ये स्पष्ट करा.

- प्रश्न 5)** कृषी करारातील महत्त्वाची वैशिष्ट्ये आणि तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 6)** आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधी (IMF) ची रचना, अधिकार आणि कार्ये काय आहेत?
- प्रश्न 7)** संबंधित प्रकरणांसह राष्ट्रीय उपचार तत्त्वाचे (National Treatment principle) गांभीर्याने मूल्यांकन करा.
- प्रश्न 8)** नैसर्गिक संसाधनांवरील कायमस्वरूपी सार्वभौमत्वाच्या घोषणेचे आणि राच्यांच्या आर्थिक हक्क आणि कर्तव्यांच्या सनदेचे महत्त्व यावर भाष्य करा.
- प्रश्न 9)** 1970 च्या दशकातील व्हिएतनाम युद्ध आणि तेलाच्या शॉकचे आंतरराष्ट्रीय आर्थिक संबंधांवर होणारा परिणाम गंभीरपणे तपासा.

- प्रश्न 10)** (कोणतेही दोन) वर लघु टिपा लिहा :
- अ) शीतयुद्धाच्या काळाचा प्रभाव
- ब) सेवामधील व्यापारावरील सामान्य करार (GATS)
- क) ब्रेटन वुड्स सिस्टम
- ड) विशेष रेखांकन हक्क (SDR)

